

T.C.
SAKARYA UYGULAMALI BİLİMLER ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

SPOR VE ETİK: AHLAKİ KARAR ALMA SÜREÇLERİNİN
SPORCULARDAKİ MOTİVASYON ÜZERİNDEKİ ROLÜ

YÜKSEK LİSANS TEZİ
Abdul Selim KOÇLU

Enstitü Anabilim Dalı : BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR EĞİTİMİ

Tez Danışmanı : Doç. Dr. Zeki TAŞ

Haziran 2024

T.C.
SAKARYA UYGULAMALI BİLİMLER ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

SPOR VE ETİK: AHLAKİ KARAR ALMA SÜREÇLERİNİN
SPORCULARDAKİ MOTİVASYON ÜZERİNDEKİ ROLÜ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Abdul Selim KOÇLU

Enstitü Anabilim Dalı : **BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR EĞİTİMİ**

Bu tez 27/06/2024 tarihinde aşağıdaki jüri üyeleri tarafından oy birliği ile kabul edilmiştir.

JÜRİ	BAŞARI DURUMU
Jüri Başkanı: Dr. Öğr. Üyesi Adem SOLAKUMUR	BAŞARILI
Üye: Prof. Dr. Gülten HERGÜNER	BAŞARILI
Üye: Doç. Dr. Zeki TAŞ	BAŞARILI

BEYAN

Tez içindeki tüm verilerin akademik kurallar çerçevesinde tarafımdan elde edildiğini, görsel ve yazılı tüm bilgi ve sonuçların akademik ve etik kurallara uygun şekilde sunulduğunu, kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapılmadığını, başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunulduğunu, tezde yer alan verilerin bu üniversite veya başka bir üniversitede herhangi bir tez çalışmasında kullanılmadığını beyan ederim.

Abdul Selim KOÇLU

27/06/2024

TEŞEKKÜR

Yüksek lisans eğitimim boyunca değerli bilgi ve deneyimlerinden yararlandığım, her konuda bilgi ve desteğini almaktan çekinmediğim, araştırmanın planlanmasından yazılmasına kadar tüm aşamalarında yardımlarını esirgemeyen, teşvik eden, aynı titizlikte beni yönlendiren değerli danışman hocam Doç. Dr. Zeki TAŞ'a teşekkürlerimi sunarım.

Araştırma boyunca katkılarını esirgemeyen Sayın Dr. Öğr. Üyesi Ahmet DÖNMEZ'e teşekkürlerimi sunarım.

Tez savunması sırasındaki katkılarından dolayı değerli jüri üyelerim Prof. Dr. Gülten HERGÜNER'e ve Dr. Öğr. Üyesi Adem SOLAKUMUR'a teşekkürlerimi sunarım.

Çalışmam süresince teşvikleriyle desteğini yanımda hissettiğim kıymetli aileme teşekkürlerimi sunarım.

İÇİNDEKİLER

TEŞEKKÜR	i
İÇİNDEKİLER	ii
KISALTMALAR	iv
TABLolar LİSTESİ.....	v
ÖZET.....	vi
ABSTRACT.....	vii

BÖLÜM 1.

GİRİŞ	1
1.1. Araştırmanın Problem Cümlesi	3
1.2. Araştırmanın Alt Problemleri	3
1.3. Araştırmanın Önemi	4
1.4. Araştırmanın Varsayımları	4
1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları	5
1.6. Tanımlar	5

BÖLÜM 2.

KURAMSAL TEMELLER VE LİTERATÜR ARAŞTIRMASI.....	6
2.1. Ahlak Kavramı	6
2.1.1. Ahlak gelişimi	7
2.1.2. Karar alma	8
2.1.3. Tutum	9
2.1.4. Ahlaki karar alma tutumu.....	9
2.1.5. Ahlak gelişimi ile ilgili kuramlar	10
2.1.5.1. Psikoanalitik gelişim kuramı	11
2.1.5.2. Sosyal öğrenme kuramı	12
2.1.5.3. Bilişsel gelişim kuramı	13
2.1.6. Ahlaki gelişimi etkileyen faktörler.....	15
2.1.7. Spor ve ahlak ilişkisi	16
2.2. Etik Kavramı	17
2.2.1. Etik türleri.....	18
2.2.1.1. Betimleyici etik	18
2.2.1.2. Meta etik.....	19

2.2.1.3. Normatif etik	19
2.2.2. Spor etiği	20
2.3. Güdülenme	21
2.3.1. Güdülenme ve spor.....	22
2.3.1.1 İçsel güdülenme.....	22
2.3.1.2. Dışsal güdülenme	23
2.3.1.3 Güdülenmeme.....	23
2.4. Konu İle İlgili Yapılan Araştırmalar	24
BÖLÜM 3.	
YÖNTEM.....	28
3.1. Araştırma Modeli	28
3.2. Araştırmanın Evren ve rnekleme.....	28
3.3. Veri Toplama Araçları.....	30
3.3.1. Kişisel bilgi formu.....	30
3.3.2. Altyapı sporlarında ahlaki karar alma tutumları leği.....	30
3.3.3. Sporda güdülenme leği	31
3.3.4. Verilerin toplanması	31
3.3.5. Verilerin analizi	32
BÖLÜM 4.	
BULGULAR VE TARTIşMA.....	33
4.1. Tartışma.....	38
4.1.1. Araştırmanın birinci alt problemine ilişkin tartışma	39
4.1.2. Araştırmanın ikinci alt problemine ilişkin tartışma.....	40
4.1.3. Araştırmanın nc alt problemine ilişkin tartışma	41
4.1.4. Araştırmanın dördüncü alt problemine ilişkin tartışma.....	42
4.1.5. Araştırmanın beşinci alt problemine ilişkin tartışma	43
4.1.6. Araştırmanın altıncı alt problemine ilişkin tartışma.....	44
4.1.7. Araştırmanın yedinci alt problemine ilişkin tartışma	45
4.1.8. Araştırmanın sekizinci alt problemine ilişkin tartışma.....	45
4.1.9. Araştırmanın ana problemine ilişkin tartışma	47
BÖLÜM 5.	
SONUÇLAR VE ÖNERİLER	48
5.1. Sonuçlar.....	48
5.2. neriler.....	51
5.2.1. Araştırma sonucuna dayalı neriler.....	52
5.2.2. İleride yapılacak araştırmalara yönelik neriler	52
KAYNAKLAR	53
EKLER.....	62

KISALTMALAR

MEB : Millî Eğitim Bakanlığı

TDK : Türk Dil Kurumu

TABLolar LİSTESİ

Tablo 2.1. Kohlberg'e göre Ahlaki Gelişim Basamakları	14
Tablo 3.1. Sporcuların cinsiyet ve yaşlarına ilişkin tanımlayıcı istatistik sonuçlar ...	29
Tablo 3.2. Sporcularda ahlaki karar alma tutumu ve sporda güdülenme ölçeklerine ait istatistiki sonuçlar.	29
Tablo 4.1. Sporcuların ahlaki karar alma tutum puanlarının cinsiyete göre MANOVA sonuçları.	33
Tablo 4.2. Sporcuların ahlaki karar alma tutum puanlarının spor yaşına göre MANOVA sonuçları.	33
Tablo 4.3. Sporcuların sporda ahlaki karar alma tutum puanlarının spor kategorisine göre MANOVA sonuçları	34
Tablo 4.4. Sporcuların güdülenme puanlarının cinsiyete göre MANOVA sonuçları.	34
Tablo 4.5. Sporcuların güdülenme puanlarının sporculuk yılına göre MANOVA sonuçları.	35
Tablo 4.6. Sporcuların güdülenme puanlarının spor kategorisine göre MANOVA sonuçları.	35
Tablo 4.7. Sporcuların faktör puanları ile yaşları arasındaki ilişki sonuçları.	36
Tablo 4.8. Sporcularda ahlaki karar alma tutumlarının dışsal güdülenme üzerine etkileri.	37
Tablo 4.9. Sporcularda ahlaki karar alt tutumlarının içsel güdülenme üzerine etkileri.	37
Tablo 4.10. Sporcularda ahlaki karar alma tutumlarının güdülenmeme üzerine etkileri	38

SPOR VE ETİK: AHLAKİ KARAR ALMA SÜREÇLERİNİN SPORCULARDAKİ MOTİVASYON ÜZERİNDEKİ ROLÜ

ÖZET

Sporculardaki ahlaki karar alma süreçlerinin motivasyon üzerindeki rolünün tespit edilmesi amaçlanmaktadır. Araştırma “ilişkisel tarama modeli” ile yapılmıştır. Araştırmanın örneklemini Kocaeli ilinde bulunan spor kulüplerinde aktif olarak spor yapan 11-20 yaş aralığında ki 181’i kadın, 224’ü erkek olmak üzere toplam 405 lisanslı altyapı sporcuları oluşturmaktadır. Veri toplama araçları olarak, “Kişisel Bilgi Formu”, Altyapı Sporlarında Ahlaki Karar Alma Tutumları Ölçeği” ve “Sporda GÜdülenme Ölçeği” kullanılmıştır. Sonuçlar değerlendirilerek verilerin normal dağılım gösterdiği tespit edilmiştir. Verilerin normal dağılım göstermesi nedeniyle parametrik testler uygulanmıştır. Verilerin çözümlenmesinde Çok Değişkenli Varyans Analizi (MANOVA), Çoklu Doğrusal Regresyon ve Pearson Korelasyonu analizleri kullanılmıştır.

Araştırma bulguları neticesinde; ahlaki karar alma tutumu alt boyutları ile içsel güdülenme ve dışsal güdülenme alt boyutları arasında istatistiki olarak pozitif yönde anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. GÜdülenmeme alt boyutu ile yarışma severliği benimsemek ve adilce kazanmayı korumak alt boyutları arasında istatistiki olarak anlamlı ilişki tespit edilirken, hileyi benimsemek alt boyutu arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmemiştir. Cinsiyet değişkeni ile hileyi benimsemek, yarışma severliği benimsemek ve güdülenme alt boyutları arasında istatistiki olarak anlamlı farklılık tespit edilmemiştir. Adilce kazanmayı korumak alt boyutu ile cinsiyet arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Sporculuk yılı değişkeni ile ahlaki karar alma alt boyutları ve güdülenme alt boyutları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Spor kategorisi değişkeni ile ahlaki karar alma alt boyutları ve güdülenme alt boyutları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir. Yaş değişkeni ile hileyi benimsemek ve adilce kazanmayı korumak alt boyutları arasında istatistiki olarak düşük düzeyde pozitif yönde anlamlı ilişki tespit edilmiştir. Yarışma severliği benimsemek boyutu ile yaş arasında anlamlı ilişki tespit edilmemiştir. Yaş değişkeni ile içsel güdülenme ve güdülenmeme arasında düşük düzeyde pozitif yönlü ve anlamlı ilişki tespit edilmiştir. Dışsal güdülenme ile yaş arasında anlamlı ilişki tespit edilmemiştir. Sonuç olarak; ahlaki karar alma tutumunun güdülenme üzerinde anlamlı yordayıcı bir etkiye sahip olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Spor, sporda güdülenme, ahlaki karar alma, etik.

SPORTS AND ETHICS: THE ROLE OF MORAL DECISION- MAKING PROCESSES ON ATHLETES' MOTIVATION

ABSTRACT

It is aimed to determine the role of moral decision-making processes in athletes on motivation. The research was conducted with the "relational screening model". The sample of the research consists of a total of 405 licensed youth athletes, 181 of whom are women and 224 of whom are men, between the ages of 11-20, who actively participate in sports in sports clubs in Kocaeli province. "Personal Information Form", "Moral Decision-Making Attitudes in Youth Sports Scale" and "Sports Motivation Scale" were used as data collection tools. By evaluating the results, it was determined that the data showed a normal distribution. Since the data showed normal distribution, parametric tests were applied. Multivariate Analysis of Variance(MANOVA), Multiple Linear Regression and Pearson Correlation analyzes were used to analyze the data.

As a result of the research findings; A statistically significant positive relationship was found between the moral decision-making attitude sub-dimensions of embracing cheating, embracing competition, protecting winning fairly, and intrinsic motivation and extrinsic motivation sub-dimensions. While there was a statistically significant relationship between the lack of motivation sub-dimension and the sub-dimensions of embracing competition and protecting winning fairly, no significant relationship was found between the sub-dimension of embracing cheating. No statistically significant difference was detected between the gender variable and the sub-dimensions of embracing cheating, embracing competition and motivation. A significant difference was found between the sub-dimension of maintaining fair gain and gender. It was determined that there was no statistically significant difference between the year of athletics variable and the moral decision-making sub-dimensions and motivation sub-dimensions. No statistically significant difference was detected between the sports category variable and the moral decision-making sub-dimensions and motivation sub-dimensions. A statistically low level positive significant relationship was found between the age variable and the sub-dimensions of accepting cheating and protecting fair winnings. No significant relationship was found between the dimension of embracing competition liking and age. A low level positive and significant relationship was found between the age variable and intrinsic motivation and amotivation. No significant relationship was found between extrinsic motivation and age. In conclusion; It has been determined that moral decision-making attitude has a significant predictive effect on motivation.

Key Words: Sports, motivation in sports, moral decision making, ethics

BÖLÜM 1. GİRİŞ

Spor kavramı geçmişten günümüze var olan, çeşitli şekil ve biçimlerde oynanan, birçok farklı tanımla ifade edilen bir olgudur. Kimi araştırmacılar sporu tanımlarken bazen sosyal ve psikolojik tarafını ön plana çıkarırken, bazen de fiziksel dayanıklılık yönüne tanımlarında yer vermişlerdir. Sporun tüm yönleri ile kapsayıcı bir şekilde ele alan Hergüner, (2015)'e göre spor “çeşitli amaçlarla, farklı alanlar kullanılarak, ferdi veya takım halinde, araçlı veya araçsız yapılan, planlı çalışmayı ve kurallara uymayı gerektiren, ağırlık, metre, zaman ölçü birimleri ve sayı ile değerlendirilen, mental ve fiziki rekabete dayalı, performans arttırıcı, sosyalleştirici ve eğitici psiko-motor faaliyetlerdir” şeklinde ifade etmiştir (Hergüner, 2016, s.155-168). Spor, belirli kurallar içinde, bireysel ya da grupla, bir araçla veya bir araç olmadan yapılan serbest zaman veya tüm vaktini kapsayacak biçimde ana bir meslek olarak icra edilebilen; toplumsallaştırıcı, kişinin bedensel hali ve duygu durumunu geliştirici, yarışma ve yardımlaşmaya dayalı, sosyal bir kavram olarak ifade edilmektedir (Bompa, 1998). Bir diğer ifade şekli ile spor, bireyi sosyalleştirirken aynı zamanda da gelişimine katkı sağlayan, belirli kurallar doğrultusunda bireysel veya toplu olarak, araçlı veya araçsız bir şekilde boş zaman etkinliği kapsamında ya da profesyonel olarak sosyalleştirici, toplumla bütünleştirici, ruh ve fiziği geliştiren rekabetçi, dayanışmacı ve kültürel bir olgudur (Erkal, 1982, s.119).

Bireyler çeşitli nedenlerle spora yaşamlarında yer verirler. Sağlıklı bir bünyeye sahip olmayı bu nedenlerin ilk sırasında ifade edebiliriz. Hareketsiz yaşam biçiminin getirmiş olduğu fazla kilolar ve obeziteden kurtulmak da spor yapmak için önemli nedenlerden birisidir. Fiziksel olarak yapılan sportif faaliyetlerle bu tür rahatsızlıkların önüne geçilirken, sıhhatli bedeninin de sağlamlığını devam ettirmesine yardımcı olur. Spor yapan bireyler beden sağlığı kazanmanın yanında, mental olarak da olumlu yönde etkilenir.

Sportif faaliyetlerle meşgul olan bireyler sinir ve stres gibi olumsuz duygulardan uzaklaşarak çevreleriyle daha uyumlu ilişkiler geliştirmesine olanak sağlar. Çevresiyle iyi ilişkiler kuran bireyler daha mutlu kişiler haline gelir ve hayattan lezzet alır (Taş, 2020). Spor, doğası gereği sporcuların karşılıklı etkileşim içerisinde buldukları sosyal bir kavramdır. Spor, içerisinde yer alan yardım severlik, kazanan takım oyuncularını tebrik etme gibi fair play ruhuna uygun duyguları barındırmakla birlikte, rakibi ve hakemi aldatma, rakip oyuncuları kasıtlı olarak sakatlamak, küfretmek gibi spor ahlakıyla bağdaşmayacak olumsuz duygularda sporun içerisinde yer almaktadır (Kavussanu, 2008).

Spor ahlakı, günümüzdeki ifade şekli ile fair play ruhuna uygun hareket etmektir. Ancak sportif faaliyet esnasında “ne pahasına olursa olsun kazanmalıyım” düşüncesinin hâkim olması, sporcuları ahlaki değerlerden uzaklaştırarak sportmenlik dışı davranışlara yönlendirmekte ve bu davranışların normalleşmesine ve yaygınlaşmasına sebep olmaktadır (Tanrıverdi, 2012). Spor ahlakının ana kaidesi, sporcuların temel ahlaki kuralları özümsemesi ve sportif faaliyetler içerisinde uygulamasıdır (Carles, 1999). Sportif faaliyet içerisinde yer alan her sporcu karşısına çıkan rakibini yenmek, başarı kazanmak nihayetinde belirlenen hedefe ulaşmak için sahaya çıkmaktadır. Başarı neticesinde elde edilen şampiyonluklar, ödüller, çok para kazanmak, meşhur ve tanınan kişiler olmak asıl amaç olmamalıdır. Amaç temel ahlaki kaideler çerçevesinde, sportmenlik ruhu ile mücadele vererek rakibini yenmektir. Günümüz spor anlayışındaki odak noktası başarı ve kazanma hırsı olduğu için, beklentileri karşılamak için her türlü hileye başvuruluyor. Bu durum beraberinde ahlaki kavramların ve sportmenlik ruhunun değersizleşmesine ve yozlaşmasına sebep olmaktadır (Tanrıverdi, 2012).

Altyapı sporcularına verilen eğitimlerde spor ahlakı ve sportmenliğe uygun eğitimler ön planda tutulmalı, eğitimciler ve antrenörlerin antrenman ve müsabakalarda sporculara fair play ruhunu aşılایıcı çalışmalar yaptırmalıdır (Gürpınar, 2009). Sporcular olumlu yönde güdülendirilerek temel ahlaki değerlere ve fair play ruhuna uygun davranmaya yönlendirilmelidir. Güdülenme, psikolojik bir olgu olup, sportif faaliyetlerde bulunan bireylerin hedefleri istikametinde davranışın amaçlanan başarı düzeyine ulaşmasına yön veren istek olarak ifade edilir. Spor ile direk ilişki halindeki güdü ne kadar yüksekse başarı oranı o kadar fazladır. Güdülerin doğasında var olan sakinme ve yönelme, olumlu

ya da olumsuz duygulardan hangisi daha baskınsa o tarafa motive olur (Soyer ve diğ., 2010).

Spor motivasyonu, sosyal ve psikolojik ihtiyaçların keşfedilmesini sağlayan bir unsurdur. Kendini keşfetmek, makam ve statü sahibi olmak, güçlü ve zayıf yönlerinin farkında olmak gibi ihtiyaçlar bunlara birer örnek olarak gösterilebilir. Kişilik özellikleri, içinde yetiştiği kültür ve toplumsal yapı, aile yapısı gibi unsurlara göre kişiden kişiye ihtiyaçlar farklılık gösterebilir. Bu gibi nedenler kişileri spor yapmaya sevk eden durumlar olarak gösterilebilir (Doğan, 2004).

Çocukluk çağından başlanarak temel ahlaki kavram, kural ve değerleri öğrenen, özümseyen sporcular yetişkin olduklarında da çoğunlukla aynı doğrultuda tutum ve davranışlar sergileyeceği öngörülmektedir. Homer ve Kahle, (1988)' nin "VAB Değer, Tutum, Davranış Hiyerarşi Modeli" ne göre; değerler, tutumları doğrudan belirlerken, tutumlar da davranışın doğrudan belirleyicisi olarak rol oynadığını belirtmiştir (Marso ve Hasan, 2017: 2). Teoriye göre, değerlerin tutumlar üzerine direkt etki ettiği, tutumların da davranışları direkt etkilediği, tutumların değerler ve davranışlar arasında aracı görev gördüğü ifade edilmiştir. (Homer ve Kahle, 1988). Bilişsel hiyerarşi modelinde değerlerin, davranışlar üzerinde ki etkisini tutumlar aracılığı ile dolaylı olarak gösterdiği belirtilmektedir (Homer ve Kahle, 1988). Teoriden hareketle, yapılan bu araştırma ile sporculardaki ahlaki karar alma süreçlerinin sporculardaki motivasyon (güdülenme) üzerindeki rolünün tespit edilmesi amaçlanmaktadır.

1.1.Araştırmanın Problem Cümlesi

Sporcuların ahlaki karar alma süreçleri güdülenme seviyelerini nasıl etkilemektedir ve bu iki değişken arasındaki potansiyel bağlantılar nelerdir?

1.2. Araştırmanın Alt Problemleri

Problem cümlesi çerçevesinde alt problemler aşağıdaki gibi oluşturulmuştur.

- 1- Sporcularda ahlaki karar alma tutumları cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermekte midir?
- 2- Sporcularda ahlaki karar alma tutumları sporculuk yılına göre anlamlı farklılık göstermekte midir?

- 3- Sporcularda ahlaki karar alma tutumları spor kategorisine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?
- 4- Sporcuların ahlaki karar alma tutumları ile yaşları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
- 5- Sporcularda güdülenme cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermekte midir?
- 6- Sporcularda güdülenme spor yılına göre anlamlı farklılık göstermekte midir?
- 7- Sporcularda güdülenme spor kategorisine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?
- 8- Sporcularda güdülenme ile yaşları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

1.3. Araştırmanın Önemi

Literatür incelendiğinde ahlaki karar alma tutumu, güdülenme (motivasyon), etik, spor gibi kavramlar araştırmacılar tarafında yoğun bir ilgi görmekte ve bu konularla ilgili birçok akademik çalışma yapılmaktadır. İlgi gören konular olmasına rağmen beraber ele alınma sayısının düşük olması ilgi çekicidir. Bu araştırma ile ahlaki karar alma süreçlerinin sporcuların motivasyonu üzerindeki etkisini anlamak, sporcuların performansını artırmak için stratejiler geliştirmeye yardımcı olacağı düşünülmektedir. Motivasyon, sporcuların antrenman ve yarışmalarda daha iyi performans göstermeleri için kritik bir faktördür. Ayrıca sporcuların ahlaki karar alma süreçlerinin motivasyon üzerindeki etkisini incelemek, sporcuların psikolojik sağlığına yönelik önemli bilgiler sunabilir. Doğru kararlar alma yeteneği, sporcuların stresle başa çıkma ve özsaygılarını artırma konusunda yardımcı olabilir. Araştırma ile sporcuların etik ve ahlaki değerlerini geliştirmeyi hedefleyen eğitim ve antrenman programlarının tasarımında kullanılabilir. Bu da sporcuların hem kişisel gelişimine hem de takım dinamiklerine olumlu katkı sağlayabilir.

1.4. Araştırmanın Varsayımları

- Araştırmada toplanan verilerin, sporcular tarafından samimi ve içtenlikle cevaplandırıldığı varsayılmıştır.
- Araştırmaya katılan sporcuların sayısının araştırma evrenini temsil ettiği varsayılmıştır.

- Ahlaki karar alma süreçlerinin, farklı kültürlerde benzer şekilde değerlendirildiği ve etik kuralların evrensel kabul edildiği varsayılmıştır.

1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları

- Araştırmada kullanılan ölçme araçları ile araştırmada kullanılan istatistiksel teknikler ile sınırlıdır.
- Araştırma, Kocaeli ilinde araştırmaya katılan bireysel ve takım sporcusu olan 405 lisanslı alt yapı sporcuları ile sınırlıdır.
- Sporcuların motivasyonlarını etkileyebilecek dış faktörler (sosyal çevre, aile desteği vb.) kontrol edilemeyebilir ve bu durum sonuçları etkilemiş olabilir.

1.6. Tanımlar

Ahlak: İnsanların toplumsal yaşamda, birbirleriyle veya içinde yaşadığı toplumla olan ilişkilerinde ortaya çıkan davranışlar ve bu davranışların iyi ya da kötü olarak nitelendirilmesinde geçerli olan ilkeler ve kurallar toplamına “ahlâk” denilmektedir (Arslan, 2007, s.132).

Ahlaki Karar Alma Tutumu: Toplum içerisinde bireylerin uymak durumunda oldukları davranış şekilleri ve kurallara yönelik sahip olunan düşünce, inanç, dünya görüşü gibi davranışları önceleyen ve karar vermeyi sağlayan eğilimler (Gündüz, 2010, s.75).

Etik: Etik, insanlar tarafından oluşturulan normlar ve değerler yapısını inceleyen, doğru-yanlış ya da iyi-kötü gibi çıkarımlarla yorumlayan bir felsefe dalı olarak tanımlanmaktadır (Güner, 2002).

Güdülenme: Güdülenme (motivasyon) insan organizmasını belirli davranışlara yönelten içsel olayların tamamına güdülenme durumu ismi verilir (Koç, 1994). Bir eylemi gerçekleştirmek için içsel gücün şiddeti ve devamlılığı güdülenme olarak tanımlanmaktadır (Geen, 1995).

Spor: Spor, bireyin beden ve ruh sağlığının geliştirilmesi, belli kurallara göre rekabet ölçüleri içinde mücadele etme, heyecan duyma, yarışma ve üstün gelme ve gerçek anlamda, başarı gücünün artırılması, kişisel açıdan en yüksek noktaya çıkarılması yolunda gösterilen yoğun çabalar (Aracı, 1999, s.13).

BÖLÜM 2. KURAMSAL TEMELLER VE LİTERATÜR ARAŞTIRMASI

2.1. Ahlak Kavramı

Ahlak, köken itibari ile “hulk” sözcüğünden türetilen, mana olarak tabiat, huy anlamlarında karşılık bulan, insanların göstermiş oldukları tavırlar neticesinde çeşitli şekillerde nitelendirilen davranışların iz düşümüdür. İnsanın var olması ile hayat bulan davranışları ahlaki olarak niteleyebilmek için kişiler tarafından özümsemiş olması beklenir. Tüm bu davranışların din ve toplum tarafından güzel ve doğru olarak kabul edilmiş değerlerle örtüşmesi ve içselleştirilmesi eğitim ile mümkün hale gelebilmektedir (Zengin, 2016). Türk Dil Kurumu (TDK) ahlakı tanımlarken “Toplum içerisinde bir araya gelmiş bireylerin uymak zorunda oldukları davranış, kural ve kaideler” şeklinde ifade etmiştir (TDK, 2023). Ahlak, insanın bilinçle hareket ettiği davranışları konu edinir. Çünkü insan akıl, zekâ ve irade sahibidir ve bu yönüyle yaratılmışların en mükemmeli ve en üstünüdür. İnsanın kendisi, ailesi ve çevresindeki insanların rahatı ve huzuru için, insanların topluca yaşayabilmeleri için diğer insanlarla iyi ilişkiler kurma zorunluluğu vardır. Bunu temin etmek için ise, insan hayatının her noktasına katılan, toplumun her sorununu çözebilecek düzenleyici kurallara ihtiyaç olduğu da ortadadır. Bu düzen koyucu, bir beşerî tecrübe olan ahlâktan başkası değildir (Erdem, 2013, s. 30).

Ahlak kavramı hakkında birçok araştırma yapılmış olmasına rağmen ortak bir tanıma ulaşılamamıştır. Ahlak, sorumluluk duygusu yüksek, olumsuz duygu ve düşüncelerden uzaklaşıp iyilik odaklı olmak, olumlu düşünmek olarak tanımlanabilir (Cesur, 2003). Ahlak insanların tabiatında bulunan, toplum içerisinde sosyal yaşantıları sonucu ortaya çıkan davranışların bütünü olarak tanımlanmaktadır. Bilişsel bir süreç olarak doğru-yanlış, iyi-kötü, haklı-haksız kavramları analiz edilerek en doğru kararların verildiği bir yapıdır (Çitemel, 2010). Sosyal bilim olarak ahlak, bireyler arasındaki ilişkileri

düzenleyen, toplum tarafından kabul görmüş temel kural ve kaideler olarak tanımlanabilir. Zaman içerisinde iyi, kötü kavramı kişiler tarafından farklı yorumlanmaya başlanmış ve farklı ahlaki davranış kalıpları ortaya çıkmıştır (Aydın, 2003). Topluluklar, bireylerin gelişim dönemlerinin her evresinde ahlaki gelişime önem vermişlerdir. Toplumsal, sosyal ve psikolojik gelişim ahlak gelişimi ile bir bütün halindedir (Abanoz, 2008).

2.1.1. Ahlak gelişimi

Ahlâk gelişimi, bireyin ahlâki inançlarının zamanla değişmesidir. Bu değişim ahlâki düzeyler içerir. Bireylerin belirli bir zamanda sahip olduğu ahlâki inançlarına ilişkin incelikli düşünce ve davranışları, ahlâki düzeyi meydana getirir. Ahlâki düzey, ahlâki yönelimden etkilenir, ahlâki yönelim ise kişinin genel olarak ya da herhangi bir zamanda hâkim olan inancıdır. Ahlâki gelişim süreci, bir kişinin ahlâki inanç ve davranışları itibari ile olgunlaşma sürecini ifade eder (Deniz, 2007, s.163). Yapılan çalışmalar göstermiştir ki ahlaki gelişim süreci bireysel olarak farklılık göstermektedir. Kişilerin bilişsel gelişimde en üst noktaya kadar gelişimini sürdürmesi beklenirken, ahlak gelişiminde en üst sıralara ulaşması beklenmemektedir (Kabaday, 2010). Çocukluk çağından itibaren çevre ile etkileşim bireylerin ahlaki gelişimini etkilemektedir. Bu gelişimde en önemli etkiyi aile ve aile bireyleri oluşturmaktadır. Birçok uzmana göre ahlak gelişimi ile kişilik gelişimi aynı yönde doğrudan ilişki halindedir (Aydın, 2003).

Ahlâk gelişimi, kişinin toplumsal gelişimi ile ilgilidir, hatta bir yönden toplumsal gelişimin uzantısıdır. Aynı zamanda kişilik gelişimi ile de ilgilidir. İyi-kötü, doğru-yanlış gibi değer yargıları toplumdan topluma değişir. Bunlar, kişiler üzerinde zorlayıcı etkiler yapar. Kişi buna göre davranışlarını düzenler. Davranışların toplumun uygun göreceği biçimde düzenlenmesi “ahlâk gelişimi” içinde incelenir. “Ahlâk gelişimi” böylelikle “değişen toplum” ile “değişen kişi” arasındaki etkileşimin bir sonucu olarak oluşur. Bu yüzden kişinin ahlâk gelişiminin diğer gelişimlere benzemeyen esnek bir görünüşü vardır (Binbaşıoğlu, 1975, s. 186-187).

Ahlak eğitiminde model alınan insanlar büyük öneme sahiptir. Ebeveynler, öğretmenler, din adamları, çocuklarla ilgilenenlerin ortaya koydukları ahlaki tutum bireylerin ahlak gelişimini etkiler. Bu sebeple yargılamaktan öte bireyin davranışı, eylemi üzerinde

düşünmesini sağlayacak bir yoldan ilerlemek gerekir. Bireylerin alacakları sorumluluklar da ahlaki gelişimlerinde büyük etkiye sahiptir çünkü ahlaki mevcudiyetimiz içimizde ve bağlarımızda sorumluluk duymakla gelişir. Ahlak eğitiminde nihai amaç bağımsız olarak dış faktörlerden arınmış, kendi vicdanının sesini dinleyerek davranan ve yargılayan bireyler yetiştirmektir (Köylü, 2003, s. 89-95).

2.1.2. Karar alma

Karar alma en yalın şekliyle etken olan eylemin seçilmesi işlemidir. Ayrıca karar verme, bir amaca varabilmek için mevcut olan ve koşullara göre mümkün olabilecek çeşitli hareket tarzlarından en uygun görüneni seçmek, tercih etmektir (Kurt, 2003, s.7). Genel olarak olası davranışlar, alternatifler içerisinde değerlendirilerek sonucu en etkili olanın seçilmesidir, sorunu çözme işidir, en düzgün, iyi karara ulaşmaya çalışan bir faaliyettir denilebilir. Özünde karar verme zeminde temel sorunla birlikte birden çok alt soruna çözüm getirmekle birlikte bunu belirli süreçlerle tekrarlamaktır. Psikolojik olarak karar vermek muhakeme süzgecinden geçirebilmeyi gerektirmektedir. Duygular da bu noktada etlidir. Karar sadece zihnin değil duyguların da etkisi altındadır (Tuncer ve Varoğlu, 2009, s.152).

Karar alma süreci basit gibi görünse de aslında karmaşık bir süreçtir ve insan doğası gereği hayatın her aşamasında karşılaşır (Pekdoğan, 2015). Alınan kararlar, problem çözmeye dönük, sorunun kaynağını yok eden, tesirli, hedeflenen sonuca ulaştıran ve aynı zamanda üretken olandır (Gürsel, 2008).

Kişilerin etkili karar vermesini engelleyen üç önemli husus bulunmaktadır;

1. Öncelikler arasına almamak,
2. Önceliklerin belirlenmesi noktasında yeterli beceriye sahip olmamak,
3. Karar alındıktan sonra uygulama safhasında isteksiz davranmak (Cüceloğlu, 1996).

Günlük yaşantımızda verilen kararlar gibi, spor ortamında verilen kararlar da önemlidir. Spor müsabakalarında doğru ve zamanında verilen kararlar başarılı sonuçlar doğuracağı gibi, zamansız ve yanlış verilen kararlar başarısızlıkla sonuçlanabilmektedir (Leveaux, 2010).

2.1.3. Tutum

Tutum, “bireyin içinde bulunduğu toplumda önemli olarak nitelendirilen güdüleyici ve örtülü tepki” şeklinde açıklanmaktadır (Çöllü ve Öztürk, 2006, s. 376). İnsanların çevresinde karşılaştıkları varlıklara ve uyaranlara karşı göstermiş olduğu tavır ya da tepki olarak isimlendirilmektedir (Baykara, 2022). Tutum kavramı ile ilgili tanımlar gözden geçirildiğinde değişken bir yapıda olduğu görülmektedir. Olumsuz bir tutuma sahip davranışın olumlu bir tutuma çevrilmesi mümkündür. Bireylerin hedeflenen başarıya ulaşmaları için davranışlarımızın temelini oluşturan tutumların olumlu yönde geliştirilmesi gerekmektedir (Canakay, 2006). Çevre ile teması neticesinde kazanılan tutumlar dolaylı yoldan da olsa gözlemlenebilir davranışları kapsamaktadır (Eroğlu, 2013). Tutumlar, bireyin çevresi ile etkileşimi ve yaşantıları sonucunda oluşur. Brown’a göre (2000) olumlu veya olumsuz tutumlar çocukluğun ilk dönemlerinde oluşmaya başlar ve ebeveyn ve çevre etkileşimi ile şekillenir (Brown, 2000; Akt. Gümüş, 2018). Bireyin deneyimleriyle bilgi birikimi, duygusal faktörün gelişiminde önemli görülmektedir. Bireyin herhangi bir tutuma dair olumlu ya da olumsuz duygularının olması deneyimleriyle ilgili bir durum olarak nitelendirilmektedir. Eğer herhangi bir uyarana ilişkin kişide pozitif veya negatif duyguları oluşur ise bu bireyin bahsi geçen uyarana ilişkin geçmiş dönemlerde bir bağı oluştuğu ve bu bağ sebebi ile de kabullendiği ya da red ettiği anlamına geldiği belirtilmektedir (Temizkan ve Sallabaş, 2009, s. 156).

2.1.4. Ahlaki karar alma tutumu

Ahlak, bireylerin tavır ve davranışlarına etki eden kurallar bütünü olarak ifade edilmekle birlikte, karar verme sürecini de doğrudan etkilemektedir (Güney, 2013). İnsanlar sosyal yaşam içerisinde ve yaşantılarının her döneminde birçok karar almaktadır. Verilen bu kararlar toplumsal yapı içerisinde ahlaki değerler süzgecinden geçirilerek değerlendirilir. Bireyler ahlaki kararlar alırken nasıl daha doğru, daha isabetli kararlar alabileceğini ya da hatalı kararlar almaktan nasıl sakınacaklarını ahlaki değerler süzgecinden geçirerek değerlendirmelidir (Kanbur, 2021). Bireyler hayatlarını idame ettirirken mizaçlarına ve ahlaki olgunluk düzeylerine göre hareket ederler, kararlar alırlar. Alınan bu kararlar neticesinde olumlu sonuçlar olabildiği gibi, bazende olumsuz sonuçlarla karşılaşabilmektedir. Bireyin yaptığı spor branşının niteliğine göre aldığı olumsuz

kararların karşılığı olarak farklı cezalar verilebilmektedir. Verilen cezalar alınan olumsuz kararları engelleyici etki gösterirken, ödüllendirilen kişilerin olumlu davranışlarında artışa sebep olabilmektedir (Akbuğa, 2018).

Sosyal hayatın bir parçası olan spor müsabakalarında bireyler farklı ahlaki tutumlara sahip oldukları için farklı kararlar alabilmektedir. Bunlar;

Hileyi Benimsemek; Türk Dil Kurumu güncel sözlüğünde hile kavramı, “Birini aldatmak, yanıltmak için yapılan düzen, dolap, oyun, ayak oyunu, alavere dalavere, desise, entrika” olarak tanımlanmıştır (<https://sozluk.gov.tr/>, Erişim tarihi: 15.05.2024). Hakemi aldatarak oyun kurallarının çiğnenmesi olarak ifade edilmektedir. Hakeme yakalanmadan el teması ile gol atmak, haksız penaltı kazanmaya çalışmak hileyi benimsemek için verilebilecek örneklerdir.

Yarışma Severlik; Spor müsabakası esnasında gerçek anlamda kuralları ihlal etmeden rakibin moralini bozacak sözler söylenmesi, oyunun yavaşlatılması, rakip oyuncuların tahrik edilmesi gibi davranışları kapsamaktadır (Sevilmiş ve diğ., 2021).

Adilce Kazanmayı Korumak; Spor müsabakalarının kural uygun şekilde hareket ederek kazanmaya çalışmak. Hileye başvurmadan kendi yeteneğini sonuna kadar kullanarak oyunu kazanmaya çalışma, iyi olan tarafın kazanmasını destekler (Gürpınar, 2014).

2.1.5. Ahlak gelişimi ile ilgili kuramlar

Ahlak gelişimi; doğru ve yanlışın belirlenmesinde geçerli olan prensip ve ilkelerin gelişimidir. Ahlakın üç farklı boyutundan söz etmek mümkündür: Bilişsel boyut, davranışsal boyut, duygusal boyut. Bilişsel boyut; neyin doğru neyin yanlış olduğunu belirleyen sosyal normların anlaşılması ve bunlarla ilgili bilgileri kapsar. Davranışsal boyut; ahlak kurallarına uyan ya da ters düşen davranışları ifade eder. Duygusal boyut ise; davranışlarımız hakkındaki duygularımızı ifade eder. Bireyin en büyük bilişsel, duygusal gelişme gösterdiği ve her şeyi eleştirip, soruşturup, kendine özgü yeni bir dünya kurmaya çalıştığı dönem ergenliktir (Cüceloğlu, 1992, s.360).

Ahlaki karar alma süreci, birçok farklı yolu olan bilişsel bir süreçtir. Bu süreç içerisinde en uygun ve sağlıklı olanının seçilmesi bilişsel süreç olarak ifade edilmektedir (Mann ve diğ., 1989). Bireylerin ahlaki karar alma becerileri yaş ilerledikçe artış gösterir. Koruyucu

ebeveynlerin çocuklarına yeterince fırsat tanımaması özgüven gelişimine engel olmakta ve zamanla çocukta var olan özgüvenin de azalmasına neden olacaktır. Ahlaki karar alma becerisi uygun ortamlarda gelişme gösterir (Eldeleklioğlu, 1999).

Ahlaki gelişim kavramı yaşamın birçok döneminde araştırmacılar tarafında ele alınmıştır. Bu araştırmalar neticesinde farklı ahlaki gelişim kuramları ortaya çıkmıştır. Geliştirilen kuramlar şu şekildedir;

2.1.5.1. Psikoanalitik gelişim kuramı

Psikonalitik teori özellikle ahlâk konusundaki görüşleri bakımından, gelişme teorileriyle sosyal öğrenme teorileri arasında yer alır. Gelişim teorileri, insan ferдинin nasıl bir gelişme sonunda kendi başına ahlâki hükümler verecek olgunluğa eriştiği meselesini ön plâna almaktadır. Sosyal öğrenme teorileri insanın nasıl sosyalleştiğini yani toplumun hangi tip etkileriyle ahlâk normlarının ve değerlerinin öğrenildiğini araştırır. Onlara göre ahlâki davranışın edinilmesi ile norm ve değerlerin aynı psikolojik proseslere dayanan aynı tip olaydır. Psikonalitik teoride, bir testten gelişme teorilerinininkine benzer bir şekilde evrensel ve birbiri ardınca gelen gelişme devreleri söz konusudur; bir taraftan da ahlâk, norm ve kıymetlerinin otoriteyi temsil edenlerden olduğu gibi alınmasından söz eder (Güngör, 1995: 56-57).

Ahlaki gelişimin bireylerin doğumıyla var olan bir durum olmadığını savunan Freud, sosyal talepler ve içgüdüsel istekler arasındaki çatışma ile biçimlendiğini savunmaktadır (Aydın, 2003). Kişilere kazandırılmak istenen hareket kalıpları, Oedipus kompleksi yaşayan çocuğun anne veya babasını rol model alması sayesinde toplumsal kuralları öğrenmeye ve bunları zamanla içselleştirmeye başlar (Turiel, 2008). Freud, ahlak gelişimini duygusal ve güdüsel bir süreç şeklinde psikoanalitik kuram üzerinden ele almaya gayret etmiş ve ahlak gelişimi konusunda, çocuğun kişilik gelişimi ve süper ego paralelliği üzerinden ilerlemiştir. İd, ego, süper ego kavramları üzerinden açıklamıştır.

Bu kavramların açıklamaların gelecek olursak;

İd; kişide doğuştan var olan içsel istek ve arzularıdır (Başal, 2019, s.167-169). İd, kişiliğimizin en ilkel genetik dürtü ve arzularını barındıran, bireyin hayvansal yönlerini niteleyen doğuştan gelen bir psişik enerji deposudur. İdin cinsellik ve saldırganlık olmak

üzere iki temel dürtüsü vardır ve organizmaların bu dürtülerin isteklerine uyarak anında doyuma ulaşmasına hizmet eder (Cüceloğlu, 2014, s.476).

Ego, dış dünyanın gerçekleri ile ilgilidir. Gerçeklik prensibine göre çalışır. Kişiliği yöneten, kontrol eden ve düzenleyen “yönetici”dir. İç dürtülerin gereksinimleri ve dış çevre beklentileri arasında arabuluculuk yapar. Ego, bilinci kontrol eder ve sansür uygular. Gerçekçi ve mantıklı düşünceler üretir ve uygular. Zekânın ve mantığın kaynağı olarak ego, id’in kör güdülerini denetler ve kontrol eder. İd öznel gerçekliği bilir, ego hayali durumlar ve dış dünyadaki gerçekler arasında ayırım yapar (Corey, 2008: 69).

Süper ego ise toplumsal erdemlerin, değerleri, kuralların kişi tarafından içselleştirilmesidir. Psikoanalitik kurama göre id; bireyin biyolojik kısmını, ego; psikolojik tarafını, süper ego; toplumsal tarafını oluşturmaktadır (Başal, 2019, s.167-169).

2.1.5.2. Sosyal öğrenme kuramı

İnsanların sosyal ilişkileri sonucunda çevresindeki kişileri gözlemleyerek kendi fikirlerinin oluştuğunu ifade eden ilk araştırmacı, kuramcı Dewey’dir (Williams, 2017). Julian Rotter ise sosyal öğrenme terimini ortaya atan ilk araştırmacıdır. Sosyal öğrenme kuramını savunan bir diğer araştırmacı Vygotsky, sosyal etkileşim ile ancak sosyal öğrenme ve bilişsel gelişim oluşur ve bu sayede yaşam boyunca gelişimin sağlanacağını savunur.

Son dönemlerde sosyal öğrenme deyince akla gelen ilk isim Albert Bandura olmaktadır. Bandura’ya göre sosyal etkileşim sonucunda insanları gözlemleyerek ve taklit ederek öğrenmenin eksik olacağını düşünmüş ve tezini geliştirerek dil, düşünme, hafıza ve değerlendirme gibi bilişsel süreçleri de tezine dahil etmiştir (Malone, 2002). Sosyal öğrenme kuramını davranış kuramcılarından ayıran en önemli fark bilişsel süreçleri ön plana çıkarmalarıdır. Çocuklar çevreleriyle etkileşimleri sonucunda gözlemleyerek ve taklit ederek iyiyi, doğruyu veya kötü yanlış davranış kalıplarını öğrenir. Ebeveynler, öğretmenler ve arkadaşlar gibi sosyal çevrenin mimarları, ödül ve ceza sisteminde ahlaki gelişimde kritik bir yere sahiptirler. Birey özdeşim kurduğu kişiden daha fazla etkilenmektedir. Bireyin ahlaki gelişimine etki eden kültürel etmenlerin yanı sıra, iyi-

kötü-, doğru-yanlış gibi değerler olarak kabul görmüş, içselleştirilmiş ve aynı zamanda özdenetim sisteminin yapı taşı olması ile ahlaki gelişim gerçekleşir (Bandura, 2000).

2.1.5.3. Bilişsel gelişim kuramı

Ahlak gelişimini bilişsel gelişim kuramı üzerinden geliştiren kuramcılarının ilki Jean Piaget, bir diğeri ise Lawrence Kohlberg'dir (Öztürk ve Akbaba, 2010). Piaget, ahlâk konusunda en etkili teoriyi sunmuştur. Kırk yılı aşan bir zaman içerisinde tepri çeşitli tenkitlere uğramıştır ancak yeni teorilerle, Piaget'in teorisinin esas yapısını muhafaza edilerek yeni araştırmalar ortaya konulmuştur. Piaget yardımcıları ile beraber Cenasteli çocuklar üzerinde yaptığı sistemli gözlemler sonucunda ahlâki 17 duygu ve düşüncenin çeşitli yaş devreleri ile ilerlediğini ve ahlâki gelişimin çocuktaki genel düşünce gelişmesiyle paralel gittiğini ileri sürmüştür. Piaget'in teorisine bu yüzden "kognitif gelişme teorisi" de denir. Ahlâki gelişme, bu umumi zihni gelişmenin bir tarafını teşkil etmektedir. Piaget, zihin gelişiminin merhaleler halinde ilerlediğini söyler. Fakat buradaki merhaleler diyalektik bir gelişmenin kumları halinde düşünülmelidir. Gelişimin her merhalesi bir öncekinin devamı olmakla beraber onun yerine geçmez, yani her merhale eskisi ile yenisinin takibidir. Bir merhaleden öbürüne geçildiği zaman, evvelkinin ihtiva ettiği unsurlar tamamen ortadan kalkmaz, yenisinde devam eder. İkinci önemli özellik ise, her merhalenin bir taraftan biyolojik olgunlaşmaya, bir taraftan da hayat tecrübesine dayanmasına rağmen, gelişme merhalelerinin her şahıs ve kültür için aynı olmasıdır. Piaget, çocuğun ahlâki yargılarının, başkalarına bağımlılık aşamasından, kendine bağımlılık aşamasına doğru geliştiğini ileri sürmektedir (Kaya, 1997: 187).

Piaget (1932) ahlaki gelişim sürecinde yaşın önemli bir etken olduğunu belirterek süreci hikayeler, oyunlar yolu ile açıklamaya çalışmış ve gelişimin bireylerin çevreleri ile sosyal etkileşimlerinin bir sonucu olduğunu ifade etmiştir. Ahlaki gelişimin evrelerden oluştuğunu ifade ederek, ilk zamanlar dış uyaranlara bağımlı kurallara riayet eden çocuk, ilerleyen aşamada/yaşlarda kuralların zamanla değiştirilebilecek şeyler olduğunu değerlendirir (Özdemir, 2003). Piaget'e (1932) göre, insanlar bebeklikten ergenliğe üç gelişim evresinden geçer.

Ahlak öncesi dönem: Çocuğun doğumu ile başlayıp 5 yaşına kadar süren dönemi kapsamaktadır. Bilişsel gelişim yeterli olmadığı için çocuk gelişimin bu evresinde yeterli

ahlaki gelişimi sağlayamaz. Çocuklar bu evrede kural kavramını anlamamaktadırlar (Sevinç, 2009).

Dışa bağlı dönem: Gelişimin bu döneminde çocuk artık kuralları tanıyarak otoriteye uyar, çevresiyle sosyal etkileşim içerisinde oyunlar oynar ve dışa dönük tavırlar sergiler.6-10 yaş arasındaki dönemi içerisine almaktadır. Bu dönemde çocuk sonuç odaklı hareket eder, davranış sonucunda olumlu dönüşler alırsa devam eder, olumsuz sonuç alırsa hareketini sonlandırır (Gültekin, 2023).

Ahlaki Özerklik Dönemi: Çocuğun akran arkadaş çevresinin ve sosyal çevresinin genişlemeye başladığı dönemi kapsamaktadır. Bu dönemde kuralların farkına vardığı ve kuralların değişmez birer tabu olmadığını fark eder. Kuralların ihlali durumunda neler yapılabileceğinin ahlaki değerlendirilmesini yapabilecek aşamadır çocuk (Senemoğlu, 2012).

Lawrance Kohlberg, Piaget'in ortaya koyduğu ahlaki gelişim fikirlerinden ilham alarak çalışmalarını yürütmüştür. Kohlberg, çocukların oyunlarını gözlemlemek yerine, onlara ahlaki ikilemler sunan durumlar ve ortamlar oluşturarak ne gibi tepkiler verdiklerini incelemiştir. Kuram birbirini takip eden ikişer alt basamaklı toplam üç düzeyden oluşmaktadır (Senemoğlu, 2012). Kohlberg'e ait Ahlaki Gelişim Basamakları Tablo 2.1. de verilmiştir (Akbuğa, 2018).

Tablo 2.1. Kohlberg'e göre Ahlaki Gelişim Basamakları (Akbuğa, 2018).

Basamaklar	Yaş	Açıklama
I. Gelenek Öncesi Düzey	4-5	1.dönem: Ceza-İtaat: Cezadan kaçındığı için kurallara uyar.
	6-9	2.dönem: Çıkara Dayalı Alış-Veriş: Ödüle ulaşmak için kurallara uyar.
II. Geleneksel Düzey	10-15	3.dönem: Kişiler Arası Uyum: İyi çocuk evresinde olup başkalarının onayını almak için kurallara uyar.
	15-18	4.dönem: Kanun ve Düzen: Otoriteye, sosyal kurallara, kanuna suçlanma ve dışlanma kaygılarından dolayı uyar.
III. Gelenek Ötesi İlkeler Dayalı Düzey	18-20	5.dönem: Sosyal Anlaşma: Davranışlarına insanlığın ortak mutluluğu için gerekli olan ahlaki ilkeler yön verir.
	20-	6.dönem: Evrensel Ahlaki İlkeler Davranışlara insan hakları, demokrasi, eşitlik, özgürlük gibi evrensel ilkeler yön verir.

Gelenek Öncesi Dönem: Bu dönem dışsal kurallara bağlılık özellerini kapsamakla birlikte, çocuk otoritenin koymuş olduğu iyi-kötü kurallara uygun şekilde davranışlar sergiler.

Aşama, Ceza ve İtaat Eğilimi: Çocuk bu dönemde otorite tarafından koyulan kurallara uyarak cezadan kaçınma davranışları gösterir. Olayları yüzeysel olarak değerlendirerek dış görünüşüne bakarak karar verir.

Aşama, Saf Çıkarıcı Eğilim: Millî Eğitim Bakanlığına göre, çocuk için bu dönemde kendi menfaatleri ön planda tutulmaktadır. Diğer bireylerin ihtiyaçlarının da farkındadır ancak kendi istekleri karşılanmadan karşısındakinin isteklerini dikkate almaz (MEB, 2011).

Geleneksel Dönem: Bu dönemde çocuğun göstermiş olduğu davranışların doğru kabul edilebilmesi için içinde bulunduğu topluluk tarafından kabul edilmesi gerekir. Bireyin isteklerinden ziyade grup tarafından kabul gören kurallara bağlılık esastır. İki evreye ayrılmaktadır.

Kişilerarası Uyum: Bireyin içinde bulunduğu grubun kuralları ön plandadır ve topluluğun uygun bulduğu davranışları yansıtması beklenir. Bu evrenin en önemli özelliği kurallara bağlılık ve iyi bir insan olma düşüncesidir.

Kanun ve Düzen Evresi: Bu evrenin en önemli özelliği toplumsal kabul görmüş kurallara uygun davranışlar göstermek esastır. Tüm bireylerin en önemli vazifesi kurallara bağlılık ve kuralların devamlılığı için çaba göstermek (Aydın, 1991).

Gelenek Sonrası Dönem: Birey bu dönemde ahlaki ilkeleri özgür bir şekilde seçmekte ve kendi bakış açısına göre sergilemektedir.

Sosyal Anlaşma Evresi: Birey bu evrede toplumsal ilkeler ve kamunun faydasını gözetir. Birlikte yaşadığı toplumun haklarını korumak ve kollamak ön plandadır.

Evrensel Ahlak İlkeleri Evresi: Birey ahlaki ilkelerini şekillendirirken evrensel norm ve ilkeleri göz önüne alarak hareket eder. Bu evreye ulaşan birey sayısı çok azdır (Aydın, 2003).

2.1.6. Ahlaki gelişimi etkileyen faktörler

Ahlaki gelişim sürecine etki eden faktörlerin toplumun taleplerine uygun olması gerekmektedir. Bireyin gelişim sürecini etkileyen, hal ve hareketlerinde ahlaki olgunluk

kazanmasını sağlayan, psikolojik ve sosyal faktörlerin neler olduğu ve bunların özelliklerinin bilinmesi gelişim süreci için önemlidir. Tüm özelliklerin bilinmesi sayesinde sürecin takip edilebilmesini ve yönlendirilebilmesini mümkün kılar (Şengün, 2007).

Toplumun temel yapı taşı olan aile, çocuğu doğumundan itibaren hayata hazırlayan, istek ve ihtiyaçlarını karşılayan sosyal bir yapıdır. Dünyaya yeni gelmiş bir bebeğin annesiyle olan ilişkisi sosyalleşme adına yapılmış ilk hamledir. Bu hareket sayesinde doğumu ile gelen özellikleri gelişmeye başlar. Çocuk için sosyalleşmenin odak noktasında anne yer almaktadır. Annenin bakış açısıyla olayları anlamaya çalışır. Zamanla çocuk ile anne ilişkisi ruhsal bir bağa dönüşür ve çocuğun hayatı şekillenir (Adler, 1996).

Ahlaki gelişimi etkileyen en önemli faktörlerden birisi de eğitimidir. Çocuk ilkokul çağına kadar ki dönemde ailede kazanmış olduğu beceri ve yeteneklerle okul hayatına hazır hale gelir. Okul döneminde öğretmenleri, arkadaşları ve sosyal çevresinden yeni bilgiler öğrenerek gelişimini devam ettirir (Şengün, 2008). Okulun sosyal ortamı ve adalet düzeyi öğrenciler arasında ödül ceza sistemini ne kadar adil sağlayabilirse çocuklardaki adalet duygusu ve ahlaki gelişim o kadar yüksek olur (Çileli, 1986). Ahlaki gelişimi en çok etkileyen unsurların başında din gelmektedir. Din ahlaki gelişime olumlu yönde etki etmektedir (Tanyol, 1970). İnsanlığın var oluşuyla başlayıp günümüze kadar varlığını devam ettiren din, dünyayı etkileyen ve yöneten en nemli faktörlerin başında gelmektedir (Başgil, 1998). Ahlaki gelişime etki eden hususlar aynı zamanda kültürü meydana getiren ve şekillendiren faktörlerdir. Kültür, sosyal hayatın gelenek-görenek, inanç ve yaşam tarzının tüm unsurlarını içine alan bir yapıdır (Demir ve Acar, 1997).

2.1.7. Spor ve ahlak ilişkisi

Spor ahlakı, davranışlarında vicdani olgunluğa ulaşmış, pair-play ruhunu benimsemiş, psikolojik ve fiziksel yeterlilik düzeyine ulaşmayı hedefleyen bireylerin yetiştirilmesini amaçlamaktadır. Söz konusu amaçlara ulaşmak için teorik ve pratik olarak uyum içerisinde hareket etmek gerekmektedir. Yalnızca teorik eğitimin yeterli olmadığı ahlaki eğitim, sporculara pratik uygulamalarla kazandırılır. Spor ortamlarında uygulama esnasında sporcunun ahlaki eğitimi kazanıp kazanmadığı anlaşılabilir. Ahlaki

teorik eğitimin yanında, uygulama eğitimi ile desteklenen sporcular, müsabakalarda daha başarılı olabilmektedir (Yapan, 1992).

Spor ahlakı ile genel ahlaki kurallar birbiri ile bütünlük içerisindedir. Temel ahlaki kurallar iş, okul, spor ve aile gibi tüm unsurları kapsamaktadır. Karşılıklı anlayış ve hoşgörü içerisinde, ahlaki kaideleri temel alan yaklaşımla insan ilişkilerimizi sürdürürsek ne spor ortamında ne de günlük hayatımızda bir sorun yaşamayız. Sportif faaliyetler içerisinde rakibi bir düşman gibi değil, sportmen bir sporcu olarak algılasak müsabakalar daha keyifli ve oynanabilir hale gelecektir. Spor ortamlarında sergilenen şiddet, kavga ve hakaret türünden davranışlar, spor ahlakıyla bağdaşmayan davranışlardır. Bu tür sorunları önüne geçebilmek için ahlaki spor eğitimi sporculara küçüklükten aşılama gerekmektedir (Mavi ve Tuncel, 2012).

Sporun amacı, aile ile başlayıp okul çağında gelişen zarar veren alışkanlık ve davranışlardan uzak durarak aktif bir yaşamı sürekli içselleştirmesi, aile ve toplum ile iyi, uyumlu olmasını sağlayacak değerler kazandırmaktır (Zorba, 2012, s. 41). Sporcularda amaç üst performans göstererek başarılı olmaktır. Başarı odaklı spor yapan bireylerin ahlaki tutumları hedefleri nispetinde değişmektedir. Sonuca odaklanan sporcu her şeye rağmen kazanmalıyım duygusuyla hareket ettiği için süreç içerisinde keyif almaktan ziyade kazanmaya odaklanmakta. Kazanmak sporcular, antrenörler ve yöneticilerde tek hedef olarak görüldüğü zaman sportmenlik dışı davranışlara yönelmekte ve gayri ahlaki tutum sergilenmektedir. Spor alanlarındaki gayri ahlaki tutumların tüm topluma sirayet etmesine neden olmaktadır (Balçıkanlı, 2017).

2.2. Etik Kavramı

Felsefi bir disiplin olan etik, bireylerin oluşturduğu toplumsal ilişkilerin çekirdeğini oluşturan kurallar, kaideler ve değerleri doğru-yanlış veya iyi kötü gibi ahlaki açıdan araştıran bir bilim dalıdır (Aydın, 2012). Bireyin davranışlarına temel olan ahlak ilkeleri olarak ifade edilebilir. Aynı zamanda etik, bir süreçtir. Türk Dil Kurumunun “etik” tanımına bakıldığında Fransızca ‘ethique’ sözcüğünden dilimize geçmiştir. Latince kökeni ‘ethica’, Yunanca kökeni ise “ethikos”dur. Etik kelimesinin kökeni ise ‘ethos’ dur. Ethos, insanların birlikte yaşaması ve bulunmasını ifade etmekte olup zamanla bu anlam “adet, alışkanlık” anlamlarını almıştır (Sayan, 2020, s. 151).

Birey yaşadığı toplum içerisinde toplumsal normlara, değer yargılarına uygun bir şekilde barış ve huzur içerisinde yaşama amacı güder. Güdülen bu amaçları gerçekleştirebilmek için toplumu oluşturan bireylerle iletişim halinde onları olumlu ya da olumsuz etkileyecek faaliyetlerde bulunur. Toplumsal yapı, bireylerin eylemlerinin sonuçlarına karşı devamlılığını ancak temel değer ve kurallarla devam ettirebilir. Devamlılık din, hukuk ve etik değerlerin oluşturduğu bir düzen ile sağlanır (Arslan, 2016).

Etik ve ahlak terimleri günlük hayatta sıklıkla birbirine karıştırılmakla beraber, ahlak bireyin ve toplumun vicdani olgularına yönelikken, etik daha çok vicdani olguların felsefi temellerini temel almaktadır. Etik ve ahlak temelde birbirinden ayrı düşünülmesi gereken iki kavramken, ahlak ve etiğin beraber anıldığı zamanlarda ise birbirini tamamlayan bir olgudur (Kirel, 2000). Ahlak ve etik bireyin vicdanına, yani iç dünyasına yönelik olması bakımından büyük benzerlikler göstermektedir. Kişi değerlendirmelerini yaparken yaptığı işin ahlaki olup olmaması ya da etik değerlere uygun mu gibi vicdani bir sorgulama içerisinde. Ahlak, bir diğer adıyla töre, toplumsal yapı içerisinde bireylerin birbirleriyle iletişim kurarak gelişim gösterdikleri ve birbirlerine saygı duyup birbirlerini benimsedikleri süreçlerden oluşan eylem modeli olarak ifade edilebilir.

Ahlaki kuralları ve bireyi aynı paydada buluşturan, akıl yoluyla koyulan kurallar olarak ifade edilebilir (Güner, 2002).

2.2.1. Etik Türleri

Etik, betimleyici etik, meta etik ve normatif etik olmak üzere üç ana başlık altında incelenmektedir (Çeviker, 2017).

2.2.1.1. Betimleyici etik

Betimleyici etik olması gerekenden ziyade, bireylerin hareketlerinin sonucunda ortaya çıkan olguların, hareketlerin betimlenmesi olarak ifade edilmektedir (Cevizci, 2002). Ahlak bilimi olarak öne çıkan bilime betimsel bir işlevin yüklenilmesi demek, insanın hangi eylemlerinin ahlâkî olduğu, bu ahlâkî eylemin ortaya çıkma sürecinin nasıl oluştuğu ile ilgili bulguların ortaya konulmasına çaba sarf edilmesi demektir (Keşgin, 2009, s.153).

2.2.1.2. Meta etik

Ahlaki değer yargılarını analiz etmek amacıyla, etik teriminin manası, yöntemleri, etik değerlerin oluşmasında aklın yeri gibi suallere yanıtlar arayan etik türüdür (Cevizci, 2002). Ahlak etiğın araştırma ve inceleme sahasını oluştururken, meta etiğın bilimsel teoremi olarak da etik kabul edilebilir (Pieper, 1999).

2.2.1.3. Normatif etik

Bireylerin ahlaki davranış ve hareketlerini, nasıl yaşaması gerektiğini düzenleyen, yön veren değerler, normlar, kaideler ve kurallar koyan etik türü olarak isimlendirilmektedir (Cevizci, 2002). Normatif olma niteliğıyle etik, ahlâk ve moral kavramlarının içeriğıyle örtüşür. Dolayısıyla ahlâk felsefesi niteliğıyle birlikte burada etik, doğrudan ahlâkın kendini ortaya koyuş tarzına benzer. Norm belirler, sorgular ve sonuçta uygulanmasını bekler (Kesgin, 229, s.156).

Normatif etik, teolojik, deontolojik ve aksiyolojik olmak üzere kapsadığı farklı yaklaşım ve teorilerle etiğın en geniş çalışma sahasını oluşturmaktadır (Dolaşır, 2006).

Deontolojik etik: Davranışların ilke ve değerler çerçevesinde olup olmaması ön plandadır. Sonuç odaklı değil ilke ve kurallara uygunluk önemlidir. Immanuel Kant (1724-1804) tarafından geliştirilen teori, ilke ve kurallar sistemi olarak da ifade edilir. Vicdan merkezli bir teoridir. Bireylerin yapmış oldukları davranış sonucunda vicdanen rahat hissediyorsa bu deontolojik teoriye göre etik bir davranıştır. Sonucun olumlu ya da olumsuz olmasının bir önemi yoktur (Obuz, 2009).

Bir eylemin doğru mu yoksa yanlış mı olduğunu kararlaştırırken sonuçlar yerine başka faktörleri dikkate alan ahlak teorileri ‘‘deontolojik teoriler’’ olarak adlandırılırlar. Dinsel inançlara dayanan teoriler deontolojik teoriler olarak bilinegelir. En çok bilinen ve etkili olan seküler ahlak teorisi Kant tarafından on sekizinci yüzyıl sonunda geliştirilen teoridir (Nuttall, 1997, s.228).

Teleolojik etik: Bireylerin davranışlarının ilkesel olmasından çok sonuçların önemli olduğu bir yaklaşımdır. Bireyin sergilediğı davranış sonucunda en yüksek fayda sağlanmalı ya da en az zarar ile atlatılmalıdır. Bir davranış tek başına etik ya da etik dışı

diye tanımlamaktan ziyade, o davranış sonuçları davranışın yönünü belirler (Mandacı, 2007).

Aksiyolojik etik: Aksiyolojik etikte iyi ve değer kavramları ön plandadır. Aksiyolojik etik, teleolojik etikte olduğu gibi iyi ve değer kavramlarını temelini oluşturur. Ancak aksiyolojik etik, hedef ve araç bağlamında sadece iyiliğin üstüne yoğunlaşır. Bu açıdan eylemlerin yalnızca doğru olan neticeye ulaştırması bakımından aracı asli bir değere hâkim olduklarını tezini savunur. Aristoteles'in "kendini gerçekleştirme" etiği aynı zamanda bir aksiyolojik etik görüşüdür (Cevizci, 2002, s.6-8).

2.2.2. Spor etiği

Spor etiği, sporu idare eden ve yöneten, gelişimine etki eden konumda bulunan kişilerin görevlerini ifa ederken adil, şeffaf, dürüst, saygılı ve tarafsız bir şekilde toplumsal değerlere uygun olarak yerine getirmeleri ve eylemlerini toplumsal normlara dayandırmalarını ifade etmektedir (Tuncel ve Büyüköztürk, 2009). Spor etiği bazı değerlerin topluma kazandırılması hususunda sporun rolü üzerinde durmaktadır. Bu değerlerden bazıları, "saygı, adil olma, haksızlığı reddetme, objektiflik, güvenilirlik, dürüstlük..." olarak ifade edilebilir. Bu tür değerlerin topluma kazandırılması konusunda sporda sporcuların etik konusunda topluma ayna tutmaları ve örnek olmaları gerekir. Spor bir erdem faaliyetidir. Bu bağlamda spor etiği ahlaki olgunluk kazanmayı ifade eder (Boldunion, 2021, s. 1).

Tarihsel süreçten günümüze kadar sporun topluluklarının kendine ait bir takım etik davranışlarının olduğu ve bu davranışlarla taraftar kazanmanın ve geliştirilmenin önemli görevleri olduğu görülmüştür. Farklı bir ifadeyle, sporun gerçek anlamıyla varlığını devam ettirmesinde etik ilkelere bağlılığı son derece büyük öneme sahiptir (Bucher ve Wuest, 1987: 19). Spor etiğinde temel amaç, bireylere spor alanında kabul görmüş evrensel etik ilkelerin benimsetilerek bu ilkelerin sportif ortamlarda davranış boyutunda sergilenmesini sağlamaktır. Geçmiş yıllardaki ve bugünkü spor toplulukları, sporun kendisine ait bir takım etik davranışlarının olduğunu ve bu davranışların taraftarlara kazandırılmasında sporun önemli bir misyonu bulunduğunu belirtmektedirler. Sporun gerçek anlamı ile varlığının sürdürülmesinde, davranışların etik ilkelere uygunluğu son derece önemlidir. Son zamanlarda, sporun gerçek amacından saptırılarak birtakım

çıklarlar için araç haline gelmesi ve ahlak değerlerinin yerini maddi değerlerin alması bu alanda spor etiğine duyulan ihtiyacı göstermektedir (Dolaşır, 2006, s.12). Sporun içerisinde var olan etik davranışların yanı sıra şike, şiddet, doping gibi etik davranışlarda var olmaya devam etmektedir (Koçak, 2020). Sporda etik dışı davranışların temel nedeni olarak, spor dünyasındaki ahlaki değerlerin yerini parasal değerlerin alması gösterilmektedir. Birçok spor olayında “ne olursa olsun kazan” felsefesi davranışların etik açıdan kontrolünü ortadan kaldırmaktadır (Obuz, 2009, s.27). Spor etiği ele alınırken en önemli ilkelerden biri, sporcuların amaç olduğu, araç olmadığı düşüncesinin oluşturulması. Spor idarecileri ve antrenörlerin sporcular üzerinden menfaat gütmemeli, sporcular da rakiplerine karşı saygılı ve zarar vermeyecek şekilde davranmalıdır. Müsabaka idarecilerinin taraflara eşit mesafede ve kuralların öngördüğü adil bir şekilde davranmaları gerekmektedir. Başarı odaklı ödül sisteminin olması bir diğer ilke olarak ele alınabilir. Sportif etkinliklerde kimlerin katılımcı olacağı cinsiyet, ırk ya da toplumsal statü değil yetenek ve istek ön planda tutulmalı (Mirzeoğlu, 2018).

Spor faaliyetleri sonucunda elde edilecek hiçbir kazanç, sporun asıl gayesi önüne geçmemeli ve amacından saptırılmamalıdır (Şenel ve Cevahircioğlu, 2021).

2.3. GÜDÜLENME

Güdü, kişiyi hedefe ulaştırmak için organizmayı harekete geçiren güç olarak tanımlanmaktadır (Başaran, 1992). Yiğit, 2011’e göre güdülenme, karakterin şekillenmesinde davranışları ortaya çıkaran, harekete geçiren iradeli ya da iradesiz faktörler olarak ifade edilmektedir. Güdü, bir diğer ismi ile motivasyon psikoloji dünyasının üretmiş olduğu önemli kavramlardandır. Tüm canlıların (insanlar, hayvanlar, vs.) göstermiş oldukları hareket ve tepkilerin özünde güdülerini yatmaktadır. Bazen fark edilebilir bazen fark edilmeyebilir ancak gösterilen tepkinin kaynağı güdülerdir (Cüceloğlu, 1987). Her insanın kendine has özelliği ve bu özellikler nispetinde ulaşmak istedikleri hedefleri vardır. Bu hedefler ulaşmak için çeşitli şekillerde güdülenirler, ancak biz bunun davranışlara yansımış halinden fikir yürütebiliriz (Öğülmüş, 2002).

2.3.1. Güdülenme ve spor

Sportif faaliyetlere katılan sporcuların hedefleri istikametinde istek ve taleplerini amaçlanan başarı seviyesine ulaşmasını sağlayan güç olarak ifade edilmektedir. Motivasyon ve başarı doğru orantılıdır. Motivasyon ne kadar yüksekse başarı şansı o kadar artmaktadır. İnsan doğası gereği mutlu olduğu ortamlara yönelir ve huzursuz olduğu ortamlardan uzaklaşma eğilimi gösterir. Güdülerin doğasında bulunan yönelme eylemi, olumlu ya da olumsuz duygulardan hangisi daha baskınsa o tarafa yönelir (Soyer ve diğ, 2010).

Motivasyon spor için önemli bir husus olmakla birlikte, sporun sosyolojik ve fizyolojik yönünün de olduğunu unutmamak gerekir. Bireyler için hareket önemli bir ihtiyaçtır. Fiziksel ihtiyaçlar sportif faaliyetlerle sağlanmakta ve pozitif yönde iyi sonuçlar alınmaktadır. Günümüzde spor önemli bir endüstri haline geldi ve büyük kitlelere hitap etmektedir. Spora olan bu ilgi spordaki motivasyonu etkilemekle kalmamış, sporu sosyolojik bir olgu haline getirmiştir (Başer, 1998).

Spor ortamında güdülenme düzeyi ile yüksek uyarılmışlık düzeyi zaman zaman birbirine karıştırılmaktadır. Müsabaka ncesi antrenörlerin sporcuları ateşlemek için yaptıkları konuşmaları yüksek uyarılmışlığa örnek olarak verilebilir, ancak bunun yüksek güdülenme ile ilgisi yoktur. Dolayısı ile bu durum güdülenmeye etkisi olan bir husus değildir (Tiryaki, 2000).

2.3.1.1 İçsel güdülenme

İçsel Güdülenme: Bireyin bir davranış veya hareketin hiçbir çıkar ve menfaat gözetmeksizin sadece mutlu olmak, zevk almak amacıyla gerçekleştirilmesidir (Anshel, 2006). İçsel güdülenme ödül gibi herhangi bir dışsal etmen olmaksızın kişinin gönüllü olarak davranışını sürdürmesi, devam ettirmesidir. Bireyin hobileri buna örnek olarak gösterilebilir (Cengiz, 2017). Araştırmacıların özellikle 1970'li yıllardan itibaren araştırmalarında yer verdiği içsel güdülenme davranışının, mutlu olmak, zevk almak ve başarılı olmak gibi duygularla beslenerek seviyesinin arttığı gözlemlenmişlerdir (Erdem, 2008).

İçsel güdülenmeyi harekete geçiren üç etmen vardır. Bunları öğrenme isteği, başarılı olma isteği ve uyarılma şeklinde ifade edilebilir. Kişi sevdiği bir sporu yaparken yeni teknikler, taktikler ve beceriler öğrenmek için istekli ve özverili olur. İçsel güdülenme düzeyini artıran bir diğer etmen kazanma, başarılı olma isteği.

Bir diğer içsel güdülenme düzeyini artıran unsur ise faaliyet yapılan alanda bulunan uyarının heyecan uyandırmasıdır (Vallerand ve diğ, 1987).

2.3.1.2. Dışsal güdülenme

Dışsal güdülenme, bireyin kendi isteği dışında çevresel faktörlerin davranışa etki ettiği güdülenme türüdür. Dışsal güdülenme davranışının ortaya çıkmasına etki eden etmenlere prim almak, ödül kazanmak, ceza almak, maddi kazanç elde etmek gibi fiziksel unsurlar dışında, antrenör veya idarecisinin övgüsünü almak, takdir edilmek gibi manevi duygularda güdülenmeye verilebilecek örneklerdir (Wu, 2003). Övgü, takdir edilme dışsal güdülenmeyi artıran faktörlerden biridir. Antrenörler sporcuları cezalandırarak veya överek onlara birçok şey yaptırabilir. Sporcu takdir edildikçe çevresine ve kendine karşı olumlu duygular oluşmaya başlayacaktır. Sporcu övgü aldıkça yaptığı işlerin doğruluğunun farkına varacaktır. Ceza alan sporcu bir şeylerin yanlış gittiğini düşünmeye başlar ve olumsuz duygular hisseder. Sporcuya verilen ödül yerinde olursa ona güven duygusu kazandırır ve başarılı olmasına katkı sağlar (Konter, 1995). Dışsal güdülenmeyi harekete geçiren dışsal ödüller uzun süreli değişiklikler sağlamazlar ve devamlılığı olmaz. Dışsal ödülün varlığı ortadan kaybolduğunda davranış ilk haline dönebilir. Ödüller zamanla içsel olarak yapılan, zevk aldığı uğraşları yapmayı bırakabilir (Ryan ve Deci, 1999).

2.3.1.3 Güdülenmeme

İçsel güdülenme ve dışsal güdülenme durumlarından farklı olarak ifade edilen güdülenmeme, davranışları ve davranışlarının sonuçları arasında bir bağlantı kuramama durumudur (Kazak, 2004). Güdülenmeme durumu psikolojideki öğrenilmiş çaresizlik terimi ile benzer özellikler gösterir. Bireyler yapmış oldukları davranışlar neticesinde ne gibi durumlarla karşılaşacağı konusunda fikir sahibi değildir ve yapılan davranış neden yaptıklarını bilmezler (Kline, 2016).

Güdülenmeyen kişilerde davranışı ortaya çıkaracak dürtülerin eksik olması davranışın önündeki engel olarak görülmektedir (Deci ve Ryan, 1985).

2.4. Konu ile ilgili yapılan araştırmalar

Yıldız ve diğ. (2019) 'un çalışma grubunu Manisa ilindeki 400 (116 kadın ve 284 erkek) olmak üzere toplam 400 alt yapı sporcuları oluşturmaktadır. Araştırmacılar "Genç sporcuların ahlaki karar alma tutumlarının araştırılması" isimli çalışma ile altyapı sporlarında ahlaki karar vermeyi etkileyen faktörleri tespit etmeyi amaçlamışlardır. Yapılan araştırma neticesinde bireysel sporlarla uğraşan sporcuların ahlaki karar alma düzeyleri takım sporları ile uğraşan sporculara göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Cinsiyetlerine göre incelendiğinde kadın sporcuların ahlaki karar alma düzeylerinin erkek sporculara göre daha yüksek bulunmuştur. Sporcuların yaşlarına göre yapılan değerlendirmede yaşları ile ahlaki karar alma seviyeleri ters orantı göstermiştir. Sporcuların yaşları arttıkça ahlaki karar alma düzeyleri azalmaktadır.

Lee ve diğ. (2007) gençlik spor anketinde ahlaki karar vermeye yönelik tutumların geliştirilmesi amacıyla yaptıkları araştırmada, 14- 16 yaş grubu sporcuların hileyi ve yarışma severliği benimseme boyutlarında 11-13 yaş grubu sporculardan daha yüksek ortalamaya sahip olduğunu bildirmişlerdir. Sporcuların yaşı büyüdükçe, hile ve yarışma severliği daha çok benimsedikleri sonucuna varıldığı tespit edilmiştir.

Özbek ve Nalbant, (2021) araştırmacılar bu araştırma ile genç spor öğrencilerinin yaş, cinsiyet, lisans durumu ve spor dalı türüne göre karar verme tutumlarını incelemeyi amaçlamaktadır. Araştırma Kıbrıs'ta bulunan liselerde öğrenim görmekte olan okul takımı veya bir spor kulübünde lisanslı olarak spor yapan 405 (298 erkek ve 107 kadın) sporcudan oluşmaktadır. Öğrenci sporcuların ahlaki karar alma tutumlarının cinsiyete, spor türüne ve sertifikalı sporcu olma durumuna göre farklılaştığı görülmüştür. Erkek öğrenci sporcuların kadın öğrenci sporculara göre yarışma severlik ve hileyi daha fazla benimsedikleri tespit edilmiştir. Spor kulübü ve okul lisansına sahip öğrenci sporcular hile ve oyunbozanlığı sadece okul sporları lisansına sahip sporculara göre daha fazla benimsemektedirler.

Doğru, (2019) tarafından yapılan çalışmaya Balıkesir il merkezinde bulunan 6 ve 7. sınıf öğrencilerinden oluşan toplam 300 (150 kız ve 150 erkek) katılımcı katılmıştır.

Araştırmacı bu çalışması ile ortaokul düzeyinde spor yapan ve yapmayan öğrencilerin benlik algısının ahlaki karar alma tutumlarına etkisinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma sonucuna göre erkek öğrenci sporcuların hileyi benimseme durumu kız öğrenci sporculara göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Adilce kazanmayı önemseme durumuna göre spor yapanların, spor yapmayanlara göre düzeyleri daha yüksek çıkmıştır.

Canlı ve diğ. (2021) araştırmacılar tarafından yapılan çalışma ile altyapı sporcularının sporcu antrenör ilişkilerinde ahlaki karar alma tutumları üzerindeki etkisini ortaya konmak amaçlanmıştır. Araştırmaya katılanların 109'unu erkek sporcu, 131'ini kadın sporcular oluşturmaktadır. Araştırmada yaş ve spor yaşı değişkenlerine göre yapılan analizde, yaş ve spor yaşı düzeyleri arttıkça, zayıf düzeyde de olsa hileyi benimseme davranışında azalma olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Çiftçi Tongo, (2020) araştırmacı çalışma grubunu Antalya ilinde farklı spor kulüplerinde takım ve bireysel branşlarda spor yapan 16-20 yaş aralığında ki 368 lisanslı sporcu oluşturmaktadır. Bu çalışmanın amacı, sporda değerler, hedef yönelimleri ve ahlaki karar alma tutumlarının incelenmesidir. Yarışma severliği benimsemek alt boyutunda erkeklerin kadın sporculara göre daha yüksek değerlere ulaşılmıştır. Cinsiyet değişkenine göre kadın ve erkeklerin hileyi benimsemek tutumu ile adilce kazanmayı korumak tutumlarında anlamlı bir farklılık gözlenmemiştir.

Kangalgil ve diğ. (2023) araştırmacılar çalışmada “Sporcuların ahlaki karar alma ve ahlaktan uzaklaşma tutumlarını” incelemeyi amaçlamışlardır. Çalışmaya ortaokul ve lise düzeyinde eğitim gören ve aktif-lisanslı 870 sporcu katılmıştır. Araştırma neticesinde, kadın sporcuların ahlaki karar alma tutumlarının erkek sporculara göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Altı yıldan daha az süre spor yapanların ahlaki karar alma tutumlarının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Solakumur (2021) sporda yabancılaşmanın sporcu davranışlarına etkisinde ahlaki karar alma ve ahlaki çözülme eğilimlerinin rolü isimli çalışmada, hileyi benimsemek ve yarışma severliği benimsemek alt boyutlarında çalışmamızla örtüşür şekilde kadınlar lehine istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmiştir.

Demir (2020) tarafından yapılan araştırma gurubunu 2019 - 2020 sezonunda Türkiye Boks Federasyonu müsabakalarında faal olan ve tüm sikletleri kapsayan elit düzey boksörlerden oluşturulmuştur. Araştırmacı çalışmasında “Elit Düzey Boksörlerin Spor

Güdülenme, Saldırganlık Ve Öfke Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi” amaçlanmıştır. Araştırma neticesinde ankete katılan kadın sporcularının dışsal güdülenme düzeyleri, erkek sporculara göre daha yüksek çıkmıştır.

Akman (2017) araştırma grubunu 2016-2017 eğitim-öğretim yılında Türkiye Oryantiring Federasyonu bünyesindeki yarışmalara katılan 182 lise öğrencisi oluşturmaktadır. Oryantiring sporu yapan lise öğrencilerinin sporda güdülenme düzeylerinin farklı değişkenler açısından incelenmesi amaçlanmaktadır. Analiz sonuçlarına göre oryantiring sporunu 5 yıl ve üzeri spor yapan öğrencilerin dışsal güdülenme düzeyleri 1yıl ve 2-4 yıl spor yapan sporculara göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Spor yılı arttıkça güdülenme düzeylerinde de artış olduğu belirlenmiştir.

Dalkıran ve Aslan, (2016) araştırmacılar tarafından 390 (168 kadın ve 222 erkek) üniversiteli sporcunun katılımıyla yapılmış ve üniversiteli kadın ve erkek sporcuların, spora güdülenme nedenleri ve bu nedenlerin cinsiyete göre farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırma neticesinde kız ve erkek üniversiteli sporcuların spora güdülenme sebeplerinin dışsal güdülenme faktörlerine bağlı olduğu belirlenmiştir. Dışsal motivasyon faktörlerinin cinsiyete göre farklılaştığı gözlenmiştir.

Esentürk (2014) yapılan çalışmaya Trabzon ilinde lise düzeyinde eğitim gören 394 öğrenci sporcu katılmıştır. Araştırmada lise düzeyinde öğrenim gören ve okullararası spor müsabakalarına katılan sporcu öğrencilerin güdülenme ve saldırganlık düzeylerinin farklı değişkenlere incelenmesi amaçlanmaktadır. Araştırma sonucuna göre, yaş ilerledikçe içsel güdülenme puanlarının düştüğü tespit edilmiştir. Cinsiyet değişkenine göre yapılan analize göre erkek sporcu öğrencilerin bayan sporcu öğrencilere göre daha yüksek düzeyde dışsal güdülenme puanına sahip olduğunu göstermektedir. Ayrıca erkek sporcu öğrencilerin güdülenmeme puanlarının bayan sporcu öğrencilere oranla daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

İmamoğlu Kaya ve diğ. (2020) araştırmacı bu çalışma ile kadın futbolcularda algılanan stres, sporda güdülenme, sürekli öfke ve öfke ifade tarzı düzeylerini incelemeyi amaçlamaktadır. Analiz sonucu, spor deneyim yılı değişkenine göre incelendiğinde güdülenmeme ve öfke kontrolü alt boyutunda istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık

olduğu tespit edilmiştir. Spor yılı yükseldikçe kadın sporcuların dışa dönük öfke düzeylerini kontrol etme seviyelerinin azaldığı tespit edilmiştir.

Pehlivan ve diğ. (2017) araştırmacılar tarafından yapılan araştırmada üniversiteler arası güreş müsabakalarına katılan 83 sporcunun güdülenme düzeylerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırma sonucuna göre müsabakalarına katılan sporcuların cinsiyet ve spor yapma yıllarına göre içsel güdülenme, dışsal güdülenme ve güdülenmeme alt boyutlarında anlamlı farklılık tespit edilememiştir.

Yıldırım (2017) araştırmacı yaptığı çalışma ile ortaokul öğrencilerinin yaptıkları spor branşına göre spora güdülenme düzeylerinin farklı değişkenlere göre incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışmaya 282 öğrenci sporcu katılmıştır. Analiz sonucu cinsiyet değişkenine göre erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre daha motive oldukları görüldüğünden öğrencilerin güdülenmelerinde cinsiyete göre farklılık olduğu tespit edilmiştir

Yetiş ve diğ. (2019) araştırmacılar tarafından 355 sporcunun katılımıyla gerçekleştirilen araştırmada fitness merkezlerinde egzersiz yapan bireylerin spora güdülenme düzeylerinin belirlenmesi amaçlanmaktadır. Araştırma neticesinde araştırma grubunun spora güdülenme düzeylerinde cinsiyet değişkeni bakımından istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır. Yaş değişkenine göre değerlendirildiğinde yaş değişkeni arttıkça güdülenme düzeylerinin de arttığı tespit edilmiştir. Spor yılı değişkenine göre yapılan analizde spor yılı yükseldikçe bireylerin güdülenme düzeylerin de yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Özaslan (2019) araştırmacı tarafından yapılan çalışmaya 512 sporcu katılmıştır. Takım ve bireysel sporlar ile uğraşan sporcuların güdülenme düzeylerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Yapılan analiz sonucuna göre ferdi ve takım sporcularının genel olarak güdülenme düzeylerinin yüksek olduğu, yaş ve spor yılı ağıısından üst grupların daha yüksek güdülenmeye düzeyine sahip oldukları tespit edilmiştir.

BÖLÜM 3. YÖNTEM

Bu bölümde araştırma grubu, araştırmanın modeli, veri toplama araçları, verilerin toplanması ve verilerin analiz edilmesi süreçleri hakkında bilgilere yer verilmiştir.

3.1. Araştırma Modeli

Sporcularda ahlaki karar alma tutumu ile güdülenme arasındaki ilişkinin incelendiği bu araştırmada nicel araştırma modellerinden biri olan “ilişkisel tarama modeli” kullanılmıştır. Karasar (2018)’e göre ilişkisel tarama modeli “iki ve daha çok sayıdaki değişken arasında birlikte değişimin varlığını ve/veya derecesini belirlemeyi amaçlayan araştırma modelleri” şeklinde tanımlamıştır (Karasar, 2018, s. 114). Bu araştırmada sporcuların ahlaki karar alma tutumları ve güdülenme düzeyleri arasındaki ilişki ve demografik değişkenlerin sporcuların ahlaki karar alma ve güdülenme düzeyleri üzerindeki etkilerini belirlemeye yönelik bir araştırma modeli tasarlanmıştır.

3.2. Araştırmanın Evren ve Örnekleme

Araştırmanın evrenini Kocaeli ili Derince Gençlik ve Spor İlçe Müdürlüğü bünyesinde bulunan spor kulüpleri ve Körfez Belediyesi bünyesinde bulunan spor kulüplerinde aktif spor yapan lisanslı altyapı sporcularından oluşturulacaktır. Örneklemini ise bu evren içerisinden kolayda örnekleme yöntemi ile seçilen 11-20 yaş aralığında ki 181’i kadın, 224’ü erkek olmak üzere toplam 405 lisanslı altyapı sporcuları oluşturmaktadır. Kolayda örnekleme “hızlı ve ucuz yoldan veri elde etmenin en kestirme yoludur” (Karagöz, 2017, s. 66). Sporculara ilişkin tanımlayıcı istatistik sonuçları tablo 3.1’ de verilmiştir

Tablo 3.1. Sporcuların demografik özelliklerine ilişkin tanımlayıcı istatistik sonuçlar.

Demografik Özellikler		n	%	\bar{x} yaş
Cinsiyet	Kadın	181	44,4	14,86±2,38
	Erkek	224	54,9	
Spor Kategorisi	Bireysel	151	37,7	
	Takım	254	62,3	
Spor Yılı	1-3 yıl	212	52,3	
	4-6 yıl	123	30,4	
	7-9 yıl	48	11,9	
	10 yıl ve üzeri	22	5,4	

Tablo 3.1’de yer alan tanımlayıcı istatistik sonuçlarına göre araştırmaya katılan sporcuların % 44,4’ünün (n=181 kadın, %54,9’unun ise (n=224) erkek olduğu, yaş ortalamalarının ise 14,86±2,38 olduğu tespit edilmiştir. Katılan sporcuların %37,’sinin (n=151) bireysel sporu, %62,3’ünün ise (n=254) takım sporları yaptığı tespit edilmiştir. Sporcuların %52,3’ünün (n=212) 1-3 yıl, %30,4’ünün (n=123) 4-6 yıl, %11,9’unun (n=48) 7-9 yıl ve %5,4’ünün (n=22) 10 yıl ve üzeri spor yılına sahip oldukları tespit edilmiştir.

Tablo 3.2. Sporcularda ahlaki karar alma tutumu ve sporda güdülenme ölçeklerine ait istatistik sonuçlar.

Faktörler	İfade Sayısı	Çarpıklık	Basıklık	$\bar{x} \pm ss$	Cronbach
Hileyi Benimsemek	3	-,770	-,351	15,10 ± ,20	,863
Yarışmaseverliği Benimsemek	3	-,570	-,633	15,11 ± ,23	
Adilce Kazanmayı Korumak	3	-,074	-,146	12,60 ± ,18	
İçsel Güdülenme	12	-,714	-,361	67,27 ± ,66	
Dışsal Güdülenme	12	-,247	-,582	-39,32 ± ,46	
Güdülenmeme	4	,992	,758	13,24 ± ,23	

Tablo 3.2’de sporcularda ahlaki karar alma tutumu ölçeği ve sporda güdülenme ölçeğine ait çarpıklık ve basıklık, güvenilirlik, ortalama ve standart sapma değerlerine yer verilmiştir. Ölçme aracına ait çarpıklık ve basıklık değerlerinin -2 ile +2 aralığında değiştiği (George ve Mallery, 2019, s.114-115) bunun yanında envantere ilişkin Cronbach Alfa katsayıların .869 ile .855 arasında değiştiği bu sonuçların ise Karagöz (2017)’e göre güvenilir olduğu anlaşılmıştır.

3.3. Veri Toplama Araçları

Araştırma kapsamında “Kişisel Bilgi Formu”, Altyapı Sporlarında Ahlaki Karar Alma Tutumları Ölçeği” ve “Sporda Güdülenme Ölçeği” kullanılmıştır. Ölçme araçlarına ilişkin bilgiler aşağıda verilmiştir.

3.3.1. Kişisel bilgi formu

Bireylerin demografik bilgilerini tespit etmeye yönelik üç sorudan oluşan kişisel bilgi formu kullanılmıştır. Oluşturulan bu formda sporcuların cinsiyet, yaş, spor kategorisi ve spor yılı gibi bilgilere yer verilmiştir.

3.3.2. Altyapı sporlarında ahlaki karar alma tutumları ölçeği

Lee ve diğ. (2007) tarafından sporcuların ahlaki karar alma tutumlarını ölçmek için geliştirilen “Altyapı Sporlarında Ahlaki Karar Alma Tutumları Ölçeği” (AMDYSQ) kullanılacaktır. Türk kültürüne uyarlaması Gürpınar (2014) tarafından yapılmıştır. Araştırma ölçeğinin Cronbach Alpha katsayısı 0.76, test-tekrar test güvenilirlik katsayısı 0.855 olarak bulunmuştur. Orijinal ölçek 9 madde ve 3 alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçek 5’li likert tipi olarak tasarlanmış ve maddeler puanlanırken kesinlikle katılmıyorum “1” ve kesinlikle katılıyorum “5” arasında puanlanmaktadır. Ölçek alt boyutları yarışma severliği benimsemek (2, 4, 6), hileyi benimsemek (1, 5, 8) ve adilce kazanmayı korumak (3, 7, 9) maddelerinden oluşmaktadır. Ölçek maddelerinden 6 madde olumsuz (1, 2, 4, 5, 6 ve 8.) ve 3 madde olumlu (3, 7 ve 9.) olarak tasarlanmıştır. Ölçek değerlendirmesinde sporcu öğrencilerin almış oldukları yüksek puanlar ahlaki karar alma tutumlarının yüksek düzeyde olduğunu, alınan düşük puanların ise ahlaki karar alma tutumlarının düşük düzeyde olduğunu göstermektedir (Gürpınar, 2014).

3.3.3. Sporda güdülenme ölçeği

Pelletier ve diğ. (1995) tarafından geliştirilen "Sporda Güdülenme Ölçeği –SGÖ Türk sporcuları için güvenilirlik ve geçerliği Kazak (2004) tarafından yapılmıştır. Sporda güdülenme ölçeğinin 28 madde ve 3 alt boyuttan oluşmaktadır. Sporda güdülenme ölçeği sporcuları spora yönlendiren durum ve sebeplerin ölçüldüğü içsel güdülenme, dışsal güdülenme ve güdülenmeme alt boyutlarından oluşmaktadır. Ölçeği oluşturan 28 maddeden iç güdülenmeyi içeren 12 (1,2,4,8,12,13,15,18,20,23,25,27), dış güdülenmeyi içeren 12 (6,7,9,10,11,14,16,17,21,22,24,26) ve güdülenmemeyi ilgilendiren 4 (3,5,19,28) maddeden oluşmaktadır. Ölçek soruları 7'li likert tipinde hazırlanmıştır ve (1) hiç uymuyor, (7) tamamen uyuyor şeklinde oluşturulmuştur. İç tutarlık değeri incelemesi Cronbach Alfa ile hesaplanmış ve sonuç olarak, uyararı yaşamak için içsel güdülenme .73 bilmek-başarmak için içsel güdülenmede (.88), içe atımda (.82), özdeşimde (.72), dışsal düzenlemede (.74) güdülenmeme alt ölçeğinde ise (.70) olduğu saptanmıştır. Farklı zamanlardaki uygulamalar arasındaki tutarlılığı belirlemek için dört hafta ara ile yapılan test tekrar test korelasyon katsayıları (.52) ile (.91) arasında değiştiği bulunmuştur. Analiz sonuçları neticesinde Sporda Güdülenme Ölçeğinin Türk sporcularının iç güdülenme, dış güdülenme ve güdülenmeme düzeylerini belirlemek için kullanılabilir bir ölçek olduğu belirlenmiştir (Kazak, 2004).

3.3.4. Verilerin toplanması

Araştırma verilerini toplanmadan önce Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Etik Kurulundan izin alınmıştır. Alınan iznin ardından anketin uygulanacağı Derince Gençlik ve Spor İlçe Müdürlüğü bünyesinde ve Körfez Belediye Başkanlığı bünyesinde bulunan spor kulüplerine izin dilekçeleri yazılarak gerekli izinler alınmıştır. Verileri toplamak için sorular ve ölçme araçları hem fiziki hem de çevrimiçi ortama aktararak (Google Form) hazır hale getirilmiştir. Oluşturulan fiziki evraklar ve google form linki araştırmacı tarafından kulüpler ziyaret edilerek sporculara ve antrenörlere ulaştırılmıştır. Araştırmanın başında gerekli yazılı açıklamalar yapılmış ve gönüllü katılım onam ve veli izin onam botunu eklenmiştir. Açıklamaları okuyarak araştırmaya katılmayı gönüllü kabul eden sporculardan verilerin toplanması sağlanmıştır.

3.3.5. Verilerin analizi

Araştırma için toplanan verilerin sayısal kodlamaları ve düzenlemesi MS Office 365 Excel programında yapılarak SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) programına aktarılmıştır. Verilerin istatistiksel analizi SPSS 29 programında yapılmıştır. Verilerin analizinde sporcuların demografik özelliklerinin tespit edilmesi için tanımlayıcı istatistikler (yüzde, frekans, aritmetik ortalama ve standart sapma) kullanılmıştır. Ölçme araçlarına ait alt boyut ve puan hesaplamaları yapılarak güvenilirlik değerleri hesaplanmıştır. Normallik testi için istatistiksel verilerin basıklık-çarpıklık katsayıları hesaplanmış ve değerlerin +2 ile -2 aralığında yer aldığı görülmüştür. Referans olarak George ve Mallery, (2010)'un +2 ile -2 çarpıklık-basıklık değerleri temel alınmıştır. Sonuçlar değerlendirilerek verilerin normal dağılım gösterdiği belirlenmiş olup parametrik testler uygulanmıştır. Verilerin çözümlenmesinde Çok Değişkenli Varyans Analizi (MANOVA), Çoklu Doğrusal Regresyon ve Pearson Korelasyonu analizleri kullanılmıştır.

BÖLÜM 4. BULGULAR VE TARTIŞMA

Tablo 4.1. Sporcuların ahlaki karar alma tutum puanlarının cinsiyete göre MANOVA sonuçları.

Sporla Ahlaki Karar Alma Tutumu	Cinsiyet	n	\bar{x}	ss	F	p
Hileyi Benimsemek	Erkek	224	14,69	4,06	3,28	,070
	Kadın	181	15,43	4,06		
Yarışmaseverliği Benimsemek	Erkek	224	14,90	4,97	,62	,429
	Kadın	181	15,28	4,55		
Adilce Kazanmayı Korumak	Erkek	224	12,12	3,43	5,86	,016
	Kadın	181	13,00	3,74		

*p < 0,05

Tablo 1’deki tek yönlü MANOVA sonucunda elde edilen (Pillai’s Trace=,018; F=2,501; p=,059, η^2 =,018) değerler öğrencilerin cinsiyetine göre; hileyi benimsemek ve yarışma severliği benimsemek ortalama puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı, ancak adilce kazanmayı korumak ortalama puanları arasında anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 4.2. Sporcuların ahlaki karar alma tutum puanlarının sporculuk yılına göre MANOVA sonuçları.

Sporla Ahlaki Karar Alma Tutumu	Sporculuk Yılı	n	\bar{x}	ss	F	p
Hileyi Benimsemek	1-3 yıl	212	14,90	4,03	1,29	,27
	4-6 yıl	123	15,02	4,12		
	7-9 yıl	48	15,54	4,26		
	10 yıl ve üzeri	22	16,54	3,76		
Yarışma severliği Benimsemek	1-3 yıl	212	15,03	4,83	,93	,42
	4-6 yıl	123	14,81	4,83		
	7-9 yıl	48	15,64	4,38		
	10 yıl ve üzeri	22	16,40	4,05		
Adilce Kazanmayı Korumak	1-3 yıl	212	12,73	3,65	,60	,61
	4-6 yıl	123	12,29	3,42		
	7-9 yıl	48	12,60	4,11		
	10 yıl ve üzeri	22	13,22	3,43		

Tablo 2’deki tek yönlü MANOVA sonucunda elde edilen (Wilks’ Lambda =,01; F=0,68; p=,72, $\eta^2=,00$) değerler sporcuların sporculuk yılın göre; hileyi benimsemek, yarışma severliği benimsemek ve adilce kazanmayı korumak ortalama puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir.

Tablo 4.3. Sporcuların sporda ahlaki karar alma tutum puanlarının spor kategorisine göre MANOVA sonuçları.

Sporada Ahlaki Karar Alma Tutumu	Spor Türü	n	\bar{x}	ss	F	p
Hileyi	Bireysel	151	14,79	4,09	1,38	,24
	Takım	254	15,28	4,06		
Benimsemek	Bireysel	151	15,07	4,75	0,12	,91
	Takım	254	15,13	4,74		
Yarışmaseverliği Benimsemek	Bireysel	151	12,80	3,36	0,67	,41
	Takım	254	12,49	3,77		

*p < 0,05

Tablo 3’deki tek yönlü MANOVA sonucunda elde edilen (Wilks’ Lambda= ,99; F= 1,00; p=,38; $\eta^2=,00$) değerler sporcuların spor kategorisine göre; hileyi benimsemek, yarışma severliği benimsemek ve adilce kazanmayı korumak ortalama puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir.

Tablo 4.4. Sporcuların güdülenme puanlarının cinsiyete göre MANOVA sonuçları.

Sporada Güdülenme	Cinsiyet	n	\bar{x}	ss	F	p
İçsel Güdülenme	Kadın	181	66,22	14,15	1,99	,15
	Erkek	224	68,12	12,86		
Dışsal Güdülenme	Kadın	181	38,50	8,76	2,57	,10
	Erkek	224	39,99	9,72		
Güdülenmeme	Kadın	181	12,93	4,79	1,38	,24
	Erkek	224	13,49	4,59		

*p < 0,05

Tablo 4’deki tek yönlü MANOVA sonucunda elde edilen (Wilks’ Lambda=,99; F=1,28; p=,27, $\eta^2=,01$) değerler sporcuların cinsiyete göre; içsel güdülenme, dışsal güdülenme ve güdülenmeme ortalama puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir.

Tablo 4.5. Sporcuların güdülenme puanlarının sporculuk yılına göre MANOVA sonuçları.

Spor Güdülenme	Sporculuk Yılı	n	\bar{x}	ss	F	p
İçsel Güdülenme	1-3 yaş	212	67,04	12,95	1,38	,24
	4-6 yaş	123	66,12	14,38		
	7-9 yaş	48	69,29	13,19		
	10 yaş ve üzeri	22	71,45	13,30		
Dışsal Güdülenme	1-3 yaş	212	39,68	9,11	1,13	,33
	4-6 yaş	123	38,20	9,72		
	7-9 yaş	48	39,62	9,05		
	10 yaş ve üzeri	22	41,54	9,57		
Güdülenmeme	1-3 yaş	212	13,11	4,57	,21	,88
	4-6 yaş	123	13,33	4,76		
	7-9 yaş	48	13,29	4,52		
	10 yaş ve üzeri	22	13,90	5,81		

*p < 0,05

Tablo 5'deki tek yönlü MANOVA sonucunda elde edilen (Wilks' Lambda =,98; F=,81; p=,60, η^2 =,00) değerler sporcuların sporculuk yılına göre; içsel güdülenme, dışsal güdülenme ve güdülenmeme ortalama puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir.

Tablo 4.6. Sporcuların güdülenme puanlarının spor kategorisine göre MANOVA sonuçları.

Spor Güdülenme	Spor Kategorisi	n	\bar{x}	ss	F	p
İçsel Güdülenme	Bireysel	151	67,33	13,00	,00	,94
	Takım	254	67,23	13,77		
Dışsal Güdülenme	Bireysel	151	39,49	9,19	,07	,78
	Takım	254	39,22	9,41		
Güdülenmeme	Bireysel	151	13,05	4,42	,37	,54
	Takım	254	13,35	4,84		

*p < 0,05

Tablo 6'deki tek yönlü MANOVA sonucunda elde edilen (Wilks' Lambda=,99; F=,19; p=,89, η^2 =,00) değerler sporcuların spor kategorisine göre; içsel güdülenme, dışsal güdülenme ve güdülenmeme ortalama puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir.

Tablo 4.7. Sporcuların faktör puanları ile yaşları arasındaki ilişki sonuçları.

		Yaş	HB	YB	AK	İG	DG	G
Yaş	Pearson r	1	-,130**	,037	,148**	,114*	,066	,148**
	p		,009	,457	,003	,022	,183	,003
Hileyi Benimsemek (HB)	Pearson r		1	,537**	,277**	,750**	,448**	,056
	p			,000	,000	,000	,000	,257
Yarışma Severliği Benimsemek (YB)	Pearson r			1	,250**	,705**	,544**	-,034
	p				,000	,000	,000	,498
Adilce Kazanmayı Korumak (AK)	Pearson r				1	,389**	,635**	,519**
	p					,000	,000	,000
İçsel Güdülenme (İG)	Pearson r					1	,633**	-,016
	p						,000	,745
Dışsal Güdülenme (DG)	Pearson r						1	,172**
	p							,001
Güdülenmeme (G)	Pearson r							1
	p							

*Korelasyon $p < 0,05$ düzeyinde anlamlıdır. **Korelasyon $p < 0,01$ düzeyinde anlamlıdır.

Tablo 7’de sporcuların faktör puanları ile yaşları arasındaki ilişkiyi gösteren “Pearson Korelasyon” analizi sonuçlarına yer verilmiştir. Yaş ile hileyi benimsemek arasında düşük düzeyde negatif ($r=-,130$) ve anlamlı ($p<0,01$) bir ilişki bulunmuştur. Yani sporcuların yaşları ve hileyi benimseme düzeyleri zayıf bir ilişki ile ve anlamlı olarak yaş artarken hileyi benimsemek azalmaktadır. Yaş ile yarışma severliği benimsemek arasında ($r=,037$), ($p>0,05$) anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Yaş ile adilce kazanmayı korumak arasında düşük düzeyde pozitif ($r= ,148$) ve anlamlı ($p<0,01$) bir ilişki bulunmuştur. Yani sporcuların yaşları ve adilce kazanmayı korumak düzeyleri zayıf bir ilişki ile ve anlamlı olarak birlikte artmaktadır.

Yaş ile içsel güdülenme arasında düşük düzeyde pozitif ($r= ,114$) ve anlamlı ($p<0,05$) bir ilişki bulunmuştur. Yani sporcuların yaşları ve içsel güdülenme düzeyleri anlamlı olarak birlikte artmaktadır. Yaş ile dışsal güdülenme arasında ($r=,066$), ($p>0,05$) anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Yaş ile güdülenmeme arasında düşük düzeyde pozitif ($r= ,148$) ve anlamlı ($p<0,01$) bir ilişki bulunmuştur. Yani sporcuların yaşları ve güdülenmeme düzeyleri anlamlı olarak birlikte artmaktadır.

Tablo 4.8. Sporcularda ahlaki karar alma tutumlarının dışsal güdülenme üzerine etkileri.

Model	B	Std. Hata	β	t	p
Sabit	8,15	1,44		5,64	,00
Hileyi Benimsemek	,26	,90	,11	2,91	,00
Yarışmaseverliği Benimsemek	,69	,07	,35	9,06	,00
Adilce Kazanmayı Korumak	1,32	,08	,51	15,00	,00
R= ,75	R ² =,56				
F (3, 401) = 177,99	P = ,00				

Bağımlı değişken = Dışsal Güdülenme

*p < 0,05

Yöntem = Enter

Tablo 8’de dışsal güdülenmeye ilişkin yapılan çoklu doğrusal regresyon analizi sonucunda regresyon modelinin istatistiksel olarak anlamlı olduğu tespit edilmiştir. Regresyon katsayılarının anlamlılığına ilişkin t-testi sonuçları incelendiğinde ise hileyi benimsemek ($\beta = ,11$; $t=2,91$; $p=,00$), yarışma severliği benimsemek ($\beta=,35$; $t=9,06$; $p=,00$) ve adilce kazanmayı korumak ($\beta = ,51$; $t=15,00$; $p=,00$), faktörlerinin dışsal güdülenme üzerinde anlamlı yordayıcı güce sahip olduğu tespit edilmiştir. Dışsal güdülenmeye ait toplam varyansın %56’sının sporda ahlaki karar alma tutumları ile açıklandığı ifade edilebilir.

Tablo 4.9. Sporcularda ahlaki karar alt tutumlarının içsel güdülenme üzerine etkileri.

Model	B	Std. Hata	β	t	p
Sabit	18,33	1,71		10,71	
Hileyi Benimsemek	1,62	,10	,49	15,23	,00
Yarışmaseverliği Benimsemek	1,14	,09	,40	12,56	,00
Adilce Kazanmayı Korumak	,56	,10	,15	5,40	,00
R= ,84	R ² =,71				
F (3, 401) = 329,85	P = ,00				

Bağımlı değişken = İçsel Güdülenme

*p < 0,05

Yöntem = Enter

Tablo 9’da içsel güdülenmeye ilişkin yapılan çoklu doğrusal regresyon analizi sonucunda regresyon modelinin istatistiksel olarak anlamlı olduğu tespit edilmiştir. Regresyon katsayılarının anlamlılığına ilişkin t-testi sonuçları incelendiğinde ise hileyi benimsemek ($\beta = ,49$; $t=15,23$; $p=,00$) ve yarışma severliği benimsemek faktörlerinin ($\beta=,40$; $t=12,56$;

$p=,00$) ve adilce kazanmayı korumak ($\beta=,15$; $t=5,40$; $p=,00$) faktörlerinin içsel güdülenme üzerinde pozitif yönde anlamlı yordayıcı güce sahip olduğu tespit edilmiştir. İçsel güdülenmeye ait toplam varyansın %71'nin sporda ahlaki karar alma tutumları ile açıklandığı ifade edilebilir.

Tablo 4.10. Sporcularda ahlaki karar alma tutumlarının güdülenmeme üzerine etkileri.

Model	B	Std. Hata	β	t	p
Sabit	6,74	,93		7,25	,00
Hileyi Benimsemek	-,01	,05	-,01	-,16	,86
Yarışmaseverliği Benimsemek	-,16	,04	-,17	-3,40	,00
Adilce Kazanmayı Korumak	,72	,05	,56	12,84	,00
R= ,54	R ² =,29				
F (3, 401) = 56,73	P = ,00				

Bağımlı değişken = Güdülenmeme

* $p < 0,05$

Yöntem = Enter

Tablo 10'de güdülenmemeye ilişkin yapılan çoklu doğrusal regresyon analizi sonucunda regresyon modelinin istatistiksel olarak anlamlı olduğu tespit edilmiştir. Regresyon katsayılarının anlamlılığına ilişkin t-testi sonuçları incelendiğinde ise yarışma severliği benimsemek ($\beta=-,17$; $t= -3,40$; $p=,00$) ve adilce kazanmayı korumak ($\beta=,56$; $t=12,84$; $p=,00$) faktörlerinin güdülenmeme üzerinde anlamlı yordayıcı güce sahip olduğu, hileyi benimsemek ($\beta=-,01$; $t=-,16$; $p=,86$) faktöründe ise anlamlı bir etki göstermediği tespit edilmiştir. Güdülenmemeye ait toplam varyansın %29'nun sporda ahlaki karar alma tutumları ile açıklandığı ifade edilebilir.

4.1. Tartışma

Araştırmanın bu bölümünde araştırma kapsamında elde edilen bulguların istatistiksel analiz sonuçları literatür kapsamında tartışılmış ve elde edilen bulgulara ait sonuç, yorum ve önerilere yer verilmiştir. Bu çalışmada sporcularda ahlaki karar alma tutumu ile güdülenme arasındaki ilişkinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Yapılan çalışmada hileyi benimseme ve yarışma severliği benimseme alt boyutları olumsuz ifadelerden oluşurken, adilce kazanmayı koruma olumlu ifadelerden oluşmaktadır. Hileyi benimsemek ve yarışma severliği benimsemek boyutları olumsuz olduğu için ters kodlanmaktadır.

Bundan dolayı puanların yükselmesi, hileyi benimsememek, yarışma severliği benimsememek şeklinde yorumlanmaktadır. Bu çerçevede araştırmadaki yorumlama bu şekilde yapılmıştır. Araştırmaya Kocaeli ilinde aktif olarak spor yapan altyapı sporcularından kolaydan örnekleme yöntemiyle seçilen 181'i kadın 224'ü erkek toplam 405 sporcu katılmıştır. Araştırmanın problem cümlesi ve alt problemler tartışılmış ve sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

4.1.1. Sporcularda ahlaki karar alma tutumları cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermekte midir?

Sporcuların cinsiyet değişkeni ile ahlaki karar alma tutumları alt boyutlarından hileyi benimsemek ve yarışma severliği benimsemek ortalama puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı, ancak adilce kazanmayı korumak arasında anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir. Ancak ahlaki karar alma tutumu alt boyutlarında ki ortalama puanlar incelendiğinde kadınlara ait ortalama puanların erkeklere ait ortalama puanlarından istatistiki olarak daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bulgular neticesinde kadınların erkeklere göre adilce kazanmayı daha fazla önemstedikleri, erkeklerin ise kadınlara göre yarışma severlik ve hileyi benimseme boyutuna daha fazla yöneldiklerini göstermektedir. Literatür incelendiğinde araştırmamızı destekler nitelikte çalışmalar olduğu görülmektedir. Gürpınar (2014), sporcu ortaokul ve lise öğrencilerinin spora ait farklı değişkenler açısından ahlaki karar alma tutumları incelemiştir. Araştırma sonucunda kızlara ait ahlaki karar alma tutum düzeylerinin erkeklere göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmamızı destekler nitelikte ki bir diğer çalışmada Solakumur (2021) sporda yabancılaşmanın sporcu davranışlarına etkisinde ahlaki karar alma ve ahlaki çözülme eğilimlerinin rolü isimli çalışmada, hileyi benimsemek ve yarışma severliği benimsemek alt boyutlarında çalışmamızla örtüşür şekilde kadınlar lehine istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Baykara (2023) Sporda ahlaki karar alma tutumu ile olumlu sosyal davranış arasındaki ilişkinin incelendiği çalışmada, araştırmamızdan farklı olarak hileyi benimsemek ve yarışma severliği benimsemek boyutlarında anlamlı farklılıklar tespit edilirken, adilce kazanmayı korumak boyutunda anlamlı farklılık tespit edilmemiştir. Adilce kazanmayı korumak boyutunda kadınların erkeklere göre daha yüksek puana sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Doğru (2019) tarafından yapılan araştırmada cinsiyet değişkenine göre hileyi benimsemek alt

boyutunda erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre hileyi daha fazla benimsedikleri görülmüştür. Yapılan bu çalıma hileyi benimsemek alt boyutunda çalışmamızla örtüşürken, yarışma severliği benimseme ve adilce kazanmayı koruma boyutlarında araştırmamızla örtüşmemektedir. Atalay (2016) araştırmacı tarafından yapılan araştırmada cinsiyet değişkenine göre hileyi benimsemek ve yarışma severliği benimsemek boyutlarında istatistiksel açıdan anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir. Erkek sporcu öğrencilerin hileyi ve yarışma severliği kadınlardan daha fazla benimsedikleri görülmüştür. Araştırmanın hileyi benimsemek ve yarışma severliği benimsek boyutlarındaki bulgular araştırmamızı destekler niteliktedir.

4.1.2. Sporcularda ahlaki karar alma tutumları sporculuk yılına göre anlamlı farklılık göstermekte midir?

Sporcuların ahlaki karar alma tutumları ile sporculuk yılı arasındaki ilişkisinin araştırıldığı araştırmada sporculuk yılına göre hileyi benimsemek, yarışma severliği benimsemek ve adilce kazanmayı korumak boyutları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Adilce kazanmayı korumak alt boyutlarında 10 yıl ve üzeri spor yılına sahip sporcuların ortalama puanlarının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Hileyi benimseme, yarışma severliği benimseme ortalama puanları arasında 1-3 yıl, 4-6 yıl, 7-9 yıl ve 10 yıl ve üstü spor yılı gruplarına göre 1-3 yıl lehine, yani 1-3 yıl spor yılına sahip olanların hileyi daha düşük düzeyde benimsedikleri tespit edilmiştir. Büyükelhan ve diğ. (2019) tarafından yapılan bazı değişkenlere göre öğrenci sporcuların ahlaki karar alma tutumlarının incelenmesi isimli araştırmaya göre, spor yılı değişkenine göre hileyi benimsemek ve adilce kazanmayı korumak alt boyut puanlarında anlamlı bir fark tespit edilmemiştir. Hileyi benimsemek ve adilce kazanmayı korumak alt boyutlarındaki sonuçlar araştırmamızla örtüşürken, yarışma severliği benimsemek alt boyutundaki bu sonuç araştırmamızla örtüşmemektedir. Bir diğeri araştırmada Baykara (2023) sporda ahlaki karar alma tutumu ile olumlu sosyal davranış arasındaki ilişkinin incelendiği çalışmada, araştırmamızı destekler şekilde spor yılı ile adilce kazanmayı korumak alt boyutu arasında anlamlı farklılık tespit edilmemiştir. Diğeri alt boyutlar olan hileyi benimsemek ve yarışma severliği benimsemek boyutlarında ile spor yılı değişkeni arasında negatif yönde anlamlı fark tespit edilmiştir. Bu sonuçlar araştırmamızla örtüşmemektedir. Atalay (2016) araştırmada hileyi benimseme alt boyutunda anlamlı

farklılık tespit edilirken, yarışma severlik ve adilce kazanmayı korumak alt boyutlarında ise anlamlı farklılıklar tespit edilmediği belirtilmiştir. Yapılan araştırma ile yarışma severliği benimsemek boyutu farklılık gösterirken, yarışma severlik ve adilce kazanmayı korumak boyutlarında bulgular örtüşmektedir. Arslan (2018) araştırmacı sporcuların spor yapma süreleri ile hileyi benimsemek, yarışma severliği benimsemek ve adilce kazanmayı korumak alt boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir. Bu araştırma yapılan araştırma ile tüm boyutlarda örtüşmektedir. Bu bulgular, sporculuk yılı arttan sporcuların hileyi ve yarışma severliği benimseme davranışının da arttığını göstermektedir. Takım içerisinde kalma süresi artan sporcuların yaşın da ilerlemesiyle birlikte takımın başarısı için daha agresif olabildiği, yarışma sever ve hileli davranışlara başvurabildiği söylenebilir. Sporcu, sporculuk hayatının başlarında sportif başarı elde edememe, ödül kazanamama gibi maddi bir beklenti içine girme ve ün kazanma gibi beklentileri gerçekleşmediğinde, sporculuk hayatının ilerleyen yıllarında bu eksikliği giderme dürtüsüyle hareket ederek ahlaki olmayan yollara başvurabilir (Taş, 2020, s.92).

4.1.3. Sporcularda ahlaki karar alma tutumları spor kategorisine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?

Spor türüne göre hileyi benimsemek, yarışma severliği benimsemek ve adilce kazanmayı korumak arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Ancak hileyi benimsemek ve yarışma severliği benimsemek alt boyut ortalama puanları bireysel spor yapan sporculara göre takım sporu yapan sporcularda daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Adilce kazanmayı korumak ortalama puanlarında bireysel spor yapan sporcuların takım sporu yapan sporculara göre daha yüksek puan ortalamasına sahip olukları tespit edilmiştir. Bu sonuçlara göre, hileyi benimsemek ve yarışma severliği benimsemek alt boyutunda bireysel spor yapan sporcuların takım sporu yapan sporculara göre yarışma severlik ve hileyi daha az benimsedikleri, ahlaki karar alma tutumuna daha fazla önem verdikleri sonucuna ulaşılmıştır. Literatürde incelendiğinde yapılan araştırmadan farklı olarak, Toprak (2019) tarafından yapılan rekreatif ve rekabetçi olarak spor yapan genç sporcuların değer tiplerinin ve değer sistemlerinin belirlenmesi isimli araştırmada, ahlaki değere göre takım sporu yapan sporcuların puanlarının bireysel spor yapan sporcuların puanlarına göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Çiftçi Tongo

(2020) tarafından sporda değerler, hedef yönelimleri ve ahlaki karar alma tutumlarının incelenmesi amacıyla yapılan çalışmada, spor türü değişkenine göre ahlaki karar alma tutum puanlarında anlamlı bir farklılık tespit etmiştir. Takım sporu yapan sporcuların puanlarının, bireysel spor ile uğraşan sporculara göre daha yüksek bulunmuş. Bu araştırma bulguları yapılan araştırma ile örtüşmemektedir. Lee ve diğ. (2007) araştırmacılar takım sporu yapan sporcuların hileyi ve yarışma severliği bireysel sporculara göre daha fazla benimsediklerini tespit etmişlerdir. Akbuğa (2018) ortaöğretimde okul takımlarında oynayan öğrencilerin ahlaki karar alma tutumlarının araştırılması başlıklı çalışmada, bireysel spor yapan sporcuların takım sporu yapan sporculara oranla daha yüksek düzeyde hileyi ve yarışma severliği benimsedikleri ayrıca daha düşük düzeyde adilce kazanmayı benimsedikleri tespit edilmiştir. Bu bulgular takım sporu yapan sporcuların galip gelmek için hem kendi aralarında ki rekabet hem de rakip takıma göstermiş oldukları mücadele duygusunun yüksek olması, sporcuları yarışma severliğe ve hile yapmaya iten sebepler olabilir.

4.1.4. Sporcuların ahlaki karar alma tutumları ile yaşları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

Yaş değişkeni ile ahlaki karar alma tutumu alt boyutları olan adilce kazanmayı korumak ($r=,148$), ($p<0,01$) arasında düşük düzeyde pozitif yönde ve anlamlı bir ilişki bulunurken, hileyi benimsemek ($r=-,130$), ($p<0,01$) arasında düşük düzeyde negatif yönde ve anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Yaş ile yarışma severliği benimsemek alt boyutu arasında ($r=,037$) anlamlı ($p>0,05$) bir ilişki bulunamamıştır. Literatür incelendiğinde, Özbek ve Nalbant, (2021) araştırmacılar spor lisesi öğrencilerinin ahlaki karar verme tutumlarının spor değişkenleri açısından incelenmesi amacıyla yaptıkları araştırma bulgularına göre sporcuların bütün alt boyutlarda ahlaki karar verme tutum puanları ile yaş arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki tespit edilememiştir. Bu araştırma yarışma severliği benimsemek alt boyutunda yapılan araştırma ile örtüşürken, hileyi benimsemek ve adilce kazanmayı korumak boyutlarında örtüşmemektedir. Lee ve diğ. (2007) yaptıkları çalışmada, 14- 16 yaş grubu sporcuların hileyi ve yarışma severliği benimseme boyutlarında 11-13 yaş grubu sporculardan daha yüksek ortalamaya sahip olduğunu bildirmişlerdir. Sporcuların yaşı büyüdükçe, hile ve yarışma severliği daha çok benimsedikleri sonucuna varılmış. Bulunan sonuç yapılan araştırma ile örtüşmemektedir.

Altın ve Özsarı (2017), araştırmacılar tarafından sporcu eğitim merkezlerinde yatılı olarak eğitim gören sporcuların ahlaki karar alma tutumlarındaki değişimlerin tespit edilmesi amacıyla yaptıkları çalışmada, hileyi benimsemek ile yaş arasında anlamlı bir ilişki tespit etmişlerdir. Yaş arttıkça hileyi benimseme puanlarının düştüğü tespit edilmiştir. Baykara (2023) sporda ahlaki karar alma tutumu ile olumlu sosyal davranış arasındaki ilişkinin incelendiği çalışmada, yarışma severliği benimsemek ve yaş arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki tespit edilmiş ancak hileyi benimsemek ve adilce kazanmayı korumak alt boyutları arasında anlamlı ilişki tespit edilememiştir. Bulunan bu sonuçlar araştırmamızla örtüşmemektedir. Bu bulgular neticesinde sporcuların yaşları ile adilce kazanmayı koruma düzeyleri zayıf bir ilişki ile anlamlı olarak birlikte artış gösterirken hileyi benimseme tutumları negatif yönde artmaktadır. Bireyin yaşı arttıkça daha olgun ve ahlaki davranışlar göstermesi beklenir. Ahlaki karar alma davranışının artmasını yaşın büyümesiyle sporcuların olgunlaşması ile açıklayabiliriz.

4.1.5. Sporcularda güdülenme cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermekte midir?

Sporcuların cinsiyete göre; içsel güdülenme, dışsal güdülenme ve güdülenmeme puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Literatür incelendiğinde farklı sonuçlarda yer almaktadır. Demir (2020) tarafından elit düzey boksörlerin sporda güdülenme, saldırganlık ve öfke düzeyleri arasındaki ilişkinin incelendiği araştırmada, dışsal güdülenme alt boyut puanlarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Kadın sporcuların dışsal güdülenme puanlarının erkek sporculara göre anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmuştur. Aynı araştırmacının içsel güdülenme ve güdülenmeme puanlarında anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir. Bu sonuçlar içsel güdülenme ve güdülenmeme boyutlarında yapılan araştırma ile örtüşmektedir. Cengiz (2017) araştırmacı Aikido antrenörleri ile diğer savaş sanatları antrenörlerinin sporda güdülenme alt boyutları olan içsel güdülenme, dışsal güdülenme ve güdülenmeme düzeyleri ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olmadığını tespit edilmiştir. Erkek savaş sanatları antrenörlerin içsel güdülenme, dışsal güdülenme ve güdülenmeme düzeyleri, kadın savaş sanatı antrenörlerine göre daha iyi düzeyde oldukları söylenebilir. Bulunana bu sonuç yapılan araştırma ile örtüşmektedir. Gümüşay (2022) tarafından kick boks sporcuları ile rekreatif olarak kick boks sporu yapan bireylerin sporda güdülenme ve egzersiz bağımlılık düzeylerinin incelendiği

araştırmada, sporda güdülenme toplam skorunda ve dışsal güdülenme, içsel güdülenme ve güdülenmeme alt boyut skorlarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaştığı gözlenmiştir. Bulgular yapılan araştırma ile örtüşmemektedir. Araştırma bulgularına göre cinsiyet ile güdülenme boyutları arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Araştırmacılar arasındaki farklılık denek grubunun farklılığı ile açıklanabilir.

4.1.6. Sporcularda güdülenme spor yılına göre anlamlı farklılık göstermekte midir?

Sporcuların spor yılı ile içsel güdülenme, dışsal güdülenme ve güdülenmeme arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Güdülenme alt boyutları incelendiğinde en yüksek puan ortalamasına sahip olan boyutun içsel güdülenme alt boyutu olduğu belirlenmiştir. İçsel güdülenme alt boyut grupları arasında en yüksek ortalamaya 10 yıl ve üzeri spor yapan sporcuların sahip olduğu tespit edilmiştir. Yetiş ve diğ. (2019) araştırmacılar tarafından gerçekleştirilen araştırmada fitness merkezlerinde egzersiz yapan bireylerin spora güdülenme düzeylerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Spor yılı değişkenine göre yapılan analizde spor yılı yükseldikçe bireylerin güdülenme düzeylerinin de yükseldiği tespit edilmiştir. Bulunan bu sonuç yapılan araştırma ile örtüşmemektedir. Araştırmayı destekler nitelikte olan diğer çalışmada zaslan (2019) tarafından yapılmıştır. Takım ve ferdi sporcuların güdülenme düzeylerinin incelenmesi amacıyla gerçekleştirilen araştırmada, spor yılı değişkeni ile güdülenme alt boyutlarından içsel güdülenme ve güdülenmeme alt boyutları arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Fakat dışsal güdülenme alt boyut ile spor yılı arasında yapılan araştırma ile örtüşmeyecek şekilde spor yılı yükseldikçe dışsal güdülenme düzeyinin de yükselerek anlamlı bir farklılık oluşturduğu bulunmuştur. Pehlivan ve diğ. (2017) araştırmacılar tarafından yapılan çalışmada niversiteler arası güreş müsabakalarına katılan sporcuların güdülenme düzeylerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırma sonucu araştırmamızı destekler şekilde müsabakalara katılan sporcuların spor yapma yıllarına göre içsel güdülenme, dışsal güdülenme ve güdülenmeme alt boyutlarında anlamlı farklılık tespit edilememiştir. Danışman (2011) araştırmacı araştırmasında sporda güdülenme ile spor süresi arasında anlamlı farklılık göstermediği bulgularını elde etmiştir. Bu sonuç yapılan araştırmayı destekler niteliktedir. Bulgular neticesinde güdülenme ile spor yılı arasında anlamlı farklılık bulunamamıştır. Fakat içsel güdülenme boyutu grupları arasında 10 yıl

ve üstü spor yapanların yüksek çıkmasının nedeni olarak, takım içerisinde uzun süre geçiren sporcuların takım olma hüviyeti ve motivasyonu içsel güdülenmedeki artışın sebebi olabilir.

4.1.7. Sporcularda güdülenme spor kategorisine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?

Spor kategorisine göre; içsel güdülenme, dışsal güdülenme ve güdülenmeme ortalama puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Güdülenme alt boyutlarından içsel güdülenme puanlarının dışsal güdülenme ve güdülenmeme alt boyut puanlarına göre daha yüksek olduğu görülmüştür. Literatür incelendiğinde yapılan araştırmadan farklı olarak, Akkurt (2023) tarafından müsabık sporcuların sporda güdülenme ile spora bağlılık düzeyleri arasındaki ilişkinin incelendiği çalışmada, spor türü değişkenine göre güdülenme puanlarında istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Bireysel spor yapan sporcuların dışsal güdülenme ve güdülenmeme ortalama puanlarının, takım sporu yapan sporcuların ortalama puanlarına göre daha yüksek bulunmuştur. Özaslan (2019) araştırmacı takım ve ferdi sporcuların güdülenme düzeylerini incelemeyi amaçladığı araştırma bulgularına göre ferdi ve takım sporcularının güdülenme düzeylerinin yüksek olduğu tespit edilmiştir. Çıkan bu sonuç araştırmamızla örtüşmemektedir. Akoğuz ve Maçça (2021) spor kategorisi ile güdülenme alt boyutlarından içsel güdülenme, dışsal düzenleme arasında anlamlı farklılık olduğu, güdülenmeme alt boyutu arasında anlamlı farklılık tespit edilmemiştir. Bulunan sonuçlar güdülenme boyutunda yapılan çalışma ile örtüşmektedir. Bulgular spor kategorisinin güdülenme boyutlarını anlamlı olarak farklılaştırmadığı ancak içsel güdülenme boyutunda bireysel spor yapanların daha yüksek ortalamaya sahip olduğu tespit edilmiştir. Bireysel spor yapanların ortalamasının yüksek çıkmasının sebebi olarak bireysel olarak spor müsabakaları sonunda şampiyonluk kazanma ve başarılı olma isteği içsel motivasyonun artışına sebep olabilir.

4.1.8. Sporcularda güdülenme ile yaşları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

Yaş ile içsel güdülenme arasında düşük düzeyde pozitif ($r= ,114$) ve anlamlı ($p<0,05$) bir ilişki bulunmuştur. Yani sporcuların yaşları ve içsel güdülenme düzeyleri anlamlı olarak

birlikte artmaktadır. Yaş ile dışsal güdülenme arasında anlamlı ($r=,066$), ($p>0,05$) bir ilişki bulunamamıştır. Yaş ile güdülenmeme arasında düşük düzeyde pozitif ($r= ,148$) ve anlamlı ($p<0,01$) bir ilişki bulunmuştur. Yani sporcuların yaşları ve güdülenmeme düzeyleri anlamlı olarak birlikte artmaktadır. Yıldırım (2017) tarafından ortaokul öğrencilerinin yaptıkları spor branşlarına göre spora güdülenme düzeylerinin karşılaştırılması amacıyla yapılan araştırma bulgularına göre; yaş değişkeni ile içsel güdülenme, dışsal güdülenme ve güdülenmeme alt boyutları bakımından anlamlı bir ilişki bulunamamış. Bu sonuçlar neticesinde yaş ile dışsal güdülenme boyutu arasındaki ilişki araştırmamızla örtüşürken, içsel güdülenme ve güdülenmeme boyutlarında araştırma sonuçlarımızla örtüşmemektedir. Kazak (2004) araştırmasında sporcularda yaş ilerledikçe içsel güdülenmenin azaldığını sonucuna ulaşmıştır. Yetiş ve diğ. (2019) araştırmacılar tarafından fitness merkezlerinde egzersiz yapan bireylerin spora güdülenme düzeylerinin belirlenmesi amacıyla yapılan araştırma bulgularına göre yaş ile güdülenme arasında anlamlı ilişki bulunmuştur. Yaş değişkenine göre değerlendirildiğinde yaş değişkeni arttıkça güdülenme düzeylerinin de arttığı tespit edilmiştir. Araştırma bulguları dışsal güdülenme alt boyutunda yapılan araştırma ile örtüşmemekte, içsel güdülenme ve güdülenmeme boyutlarında yapılan araştırma ile örtüşmektedir. Şirin ve Hamamioğlu (2007) araştırmacıların çalışmasında yaş arttıkça güdülenmenin daha çok dışsal nedenli artış gösterdiği sonucuna varmışlardır. Türksoy ve diğ. (2016), güreş yıldız milli takım sporcuları ile yaptıkları çalışmalarında güdülenme düzeylerinde yaş değişkenine göre farklılaşma olmadığı sonucuna varmışlardır. Bulgular neticesinde, yaptığı spora tutkuyla bağlı olan, severek yapan sporcular yıllar geçse de yeni hareket ve teknikler öğrenmenin vermiş olduğu haz ile içsel güdülerini yüksek tutuyor olabilir. Yaptığı işi tutkuyla, aşkla yapan insanların ilk gün ki heyecanla çalışması gibi yaptığı sporu seven sporcular yaş ilerlese de içsel güdülerini sürekli diri tutabiliyor. Yaptığı sporda çeşitli beklenti ve menfaat elde etmek için bulunan sporcular, zaman geçtikçe ve yaş ilerledikçe beklentileri karşılanamayınca neden buradayım gibi sorularla kendini sorgulamaya başlayabilir. Bu gibi durumlar yaşın ilerlemesi ile beraber güdülenmeme boyutunda artışa neden olabilir.

4.1.9. Sporcuların ahlaki karar alma süreçleri güdülenme seviyelerini nasıl etkilemektedir ve bu iki değişken arasındaki potansiyel bağlantılar nelerdir?

Sporcularda ahlaki karar alma tutumları ile güdülenme arasındaki analiz sonucunda; ahlaki karar alma tutumu alt boyutları hileyi benimsemek, yarışma severliği benimsemek ve adilce kazanmayı korumak puanları ile güdülenme alt boyutu olan dışsal güdülenme puanları arasında istatistiksel olarak pozitif yönde anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. Dışsal güdülenmeye ait toplam varyansın %56'sının sporda ahlaki karar alma tutumları ile açıklandığı ifade edilebilir. Ahlaki karar alma tutumu alt boyutları hileyi benimsemek, yarışma severliği benimsemek ve adilce kazanmayı korumak puanları ile içsel güdülenme alt boyutu puanları arasında istatistiksel olarak pozitif yönde anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. İçsel güdülenmeye ait toplam varyansın %71'inin sporda ahlaki karar alma tutumları ile açıklandığı ifade edilebilir. Ahlaki karar alma tutumu alt boyutları yarışmaseverliği benimsemek ve adilce kazanmayı korumak puanları ile güdülenmeme puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişki tespit edilmiştir. Hileyi benimsemek alt boyut puanları ile güdülenmeme puanları arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Güdülenmemeye ait toplam varyansın %29'unun sporda ahlaki karar alma tutumları ile açıklandığı ifade edilebilir. Yapılan literatür taraması neticesinde ahlaki karar alma tutumu ile güdülenme arasındaki ilişkiye dair bir araştırmaya rastlanmamıştır. Bulgulara göre ahlaki karar alma tutumlarının güdülenme üzerinde yordayıcı bir etkiye sahip olduğu söylenebilir. Sporcularda ahlaki ve etik kurallara uygun davranışlar arttıkça güdülenme duygusunu olumlu yönde etkileyecektir. Ahlaki tutumların olumlu sosyal davranış üzerindeki olumlu etkisi, spor faaliyetleri esnasında adilce kazanma yolunda pek çok olumsuzluğun önüne geçeceği, spor sahalarında meydana gelebilecek olumsuzluklara karşı önleyici etkiye sahip olabileceği söylenebilir (Baykara, 2022). Ahlaki duygularla güdülenen sporcular yaptıkları spordan keyif alacak, olumlu duyguların etkisiyle şiddet, aldatma gibi ahlak dışı davranışlara yönelmeyecektir. Ahlaki davranış gösteren sporcular takım arkadaşları, rakip ve taraftarlara da olumlu örnek olacak ve etkileri tüm topluma yayılacaktır.

BÖLÜM 5. SONUÇLAR VE ÖNERİLER

5.1. Sonuçlar

- Cinsiyet değişkeni ile ahlaki karar alma tutumu alt boyutları arasında hileyi benimsemek ve yarışma severliği benimsemek boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı, ancak adilce kazanmayı koruma arasında anlamlı bir fark olduğu tespit edilmiştir. Ancak ahlaki karar alma tutumu alt boyutlarında ki ortalama puanlar incelendiğinde kadınlara ait ortalama puanların erkeklere ait ortalama puanlarından istatistiki olarak daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bulgular neticesinde kadınların erkeklere göre adilce kazanmayı daha fazla önemsedikleri, erkeklerin ise kadınlara göre yarışma severlik ve hileyi benimseme boyutuna daha fazla yöneldiklerini göstermektedir. Erkeklerin fitratında bulunan güç gösterme ve galip gelme güdüsü sporcuları müsabakalarda hile yapmaya itebilir. Kadınlar yaratılış itibariyle erkeklere göre daha naif, hassas ve adalet duygusu yüksek yaratılmışlardır. Taş (2020) araştırmacı tarafından yapılan sporcuların spor faaliyetlerinde İslam dininin etkileri isimli araştırmada, erkeklerin kadınlara göre ahlaki kuralları daha çok ihlal edebildiklerini, kadınların mizaç olarak yumuşak bir karakterle yaratıldığını ve bunu davranışlarına yansıttığını belirtmiştir. Bu yorum araştırma bulgularımızla örtüşür niteliktedir.
- Sporculuk yılı ile ahlaki karar alma tutumu alt boyutları arasında hileyi benimsemek, yarışma severliği benimsemek ve adilce kazanmayı korumak boyutları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Hileyi benimseme, yarışma severliği benimsemek ortalama puanları arasında 1-3 yıl lehine, yani 1-3 yıl spor yılına sahip olanların hileyi daha düşük düzeyde benimsedikleri tespit edilmiştir. Bu bulgular, sporculuk yılı arttıkça

sporcuların hileyi ve yarışma severliği benimsemek davranışında da arttığı tespit edilmiştir. Coulomb-Cabagno ve Rascle (2006), rekabet seviyesi artan sporcuların daha saldırgan davranışlar gösterdiği belirtilmiştir. Bu sonuçlar takım içerisinde kalma süresi artan sporcuların yaşın da ilerlemesiyle birlikte takımın başarısı için daha agresif olabildiği, yarışmasever ve hileli davranışlara başvurabildiği söylenebilir.

- Spor kategorisine göre hileyi benimsemek, yarışma severliği benimsemek ve adilce kazanmayı korumak arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Ancak hileyi benimsemek ve yarışma severliği benimsemek alt boyut ortalama puanları bireysel spor yapan sporculara göre takım sporu yapan sporcularda daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Adilce kazanmayı korumak ortalama puanlarında bireysel spor yapan sporcuların takım sporu yapan sporculara göre daha yüksek puan ortalamasına sahip olukları tespit edilmiştir. Bu sonuçlara göre, hileyi benimsemek ve yarışma severliği benimsemek alt boyutunda bireysel spor yapan sporcuların takım sporu yapan sporculara göre yarışma severlik ve hileyi daha az benimsedikleri, ahlaki karar alma tutumuna daha fazla önem verdikleri sonucuna ulaşılmıştır. Bu bulgular takım sporu yapan sporcuların galip gelmek için hem kendi aralarında ki rekabet hem de rakip takıma karşı göstermiş oldukları mücadele duygusunun yüksek olması, sporcuları yarışma severliğe ve hile yapmaya iten sebepler olabilir.
- Bulgular neticesinde sporcuların yaşları ile adilce kazanmayı koruma düzeyleri zayıf bir ilişki ile anlamlı olarak birlikte artış gösterirken hileyi benimseme tutumları negatif yönde artmaktadır. Bireyin yaşı arttıkça daha olgun ve ahlaki davranışlar göstermesi beklenir. Sporculardaki ahlaki karar alma davranışının artışı, yaşın büyümesi ve ahlaki olarak olgunlaşması ile açıklanabilir.
- Sporcuların cinsiyete göre; içsel güdülenme, dışsal güdülenme ve güdülenmeme puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Araştırma bulgularına göre cinsiyet ile güdülenme boyutları arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Araştırmacılar arasındaki değişiklik denek gurubunun farklılığı ile açıklanabilir.
- Sporcuların spor yılı ile içsel güdülenme, dışsal güdülenme ve güdülenmeme arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir.

Güdülenme alt boyutları incelendiğinde en yüksek puan ortalamasına sahip olan boyutun içsel güdülenme alt boyutu olduğu belirlenmiştir. İçsel güdülenme alt boyut grupları arasında en yüksek ortalamaya 10 yıl ve üzeri spor yapan sporcuların sahip olduğu tespit edilmiştir. Bulgular neticesinde güdülenme ile spor yılı arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır. Fakat içsel güdülenme boyutu grupları arasında 10 yıl ve üstü spor yapanların yüksek çıkmasının nedeni olarak, takım içerisinde uzun süre geçiren sporcuların takım olma hüviyeti ve motivasyonu içsel güdülenmedeki artışın sebebi olabilir.

- Spor kategorisine göre; içsel güdülenme, dışsal güdülenme ve güdülenmeme ortalama puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Güdülenme alt boyutlarından içsel güdülenme puanlarının dışsal güdülenme ve güdülenmeme alt boyut puanlarına göre daha yüksek olduğu görülmüştür. Bulgular spor kategorisinin güdülenme boyutlarını anlamlı olarak farklılaştırmadığı ancak içsel güdülenme boyutunda bireysel spor yapanların daha yüksek ortalamaya sahip olduğu tespit edilmiştir. Bireysel spor yapanların ortalamasının yüksek çıkmasının sebebi olarak bireysel olarak spor müsabakaları sonunda şampiyonluk kazanma ve başarılı olma isteği içsel motivasyonun artışına sebep olabilir.
- Yaş ile içsel güdülenme arasında düşük düzeyde pozitif ve anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Yani sporcuların yaşları ve içsel güdülenme düzeyleri anlamlı olarak birlikte artmaktadır. Yaş ile dışsal güdülenme arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Yaş ile güdülenmeme arasında düşük düzeyde pozitif ve anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Yani sporcuların yaşları ve güdülenmeme düzeyleri anlamlı olarak birlikte artmaktadır. Bulgular neticesinde, yaptığı spora tutkuyla bağlı olan, severek yapan sporcular yıllar geçse de yeni hareket ve teknikler öğrenmenin vermiş olduğu haz ile içsel güdülerini yüksek tutuyor olabilir. Yaptığı işi tutkuyla, aşkla yapan insanların ilk gün ki heyecanla çalışması gibi yaptığı sporu seven sporcular yaş ilerlese de içsel güdülerini sürekli diri tutabiliyor. Yaptığı sporda çeşitli beklenti ve menfaat elde etmek için bulunan sporcular, zaman geçtikçe ve yaş ilerledikçe beklentileri karşılanamayınca neden buradayım gibi sorularla kendini sorgulamaya başlayabilir. Bu gibi durumlar yaşın ilerlemesi ile beraber güdülenmeme boyutunda artışa neden olabilir.

- Sporcularda ahlaki karar alma tutumları ile güdülenme arasındaki analiz sonucunda; ahlaki karar alma tutumu alt boyutları hileyi benimsemek, yarışma severliği benimsemek ve adilce kanmayı korumak puanları ile güdülenme alt boyutu olan dışsal güdülenme puanları arasında istatistiksel olarak pozitif yönde anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. Ahlaki karar alma tutumu alt boyutları hileyi benimsemek, yarışma severliği benimsemek ve adilce kanmayı korumak puanları ile içsel güdülenme alt boyutu puanları arasında istatistiksel olarak pozitif yönde anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. Araştırma, ahlaki karar alma süreçlerinin sporcuların motivasyonunu olumlu yönde etkilediğini ortaya koymaktadır. Örneğin, etik kurallara uyan sporcuların daha yüksek içsel motivasyona sahip olduğu sonucuna varılabilir. Hileyi benimsemek puanları ile güdülenmeme puanları arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Bulgulara göre ahlaki karar alma tutumlarının güdülenme üzerinde yordayıcı bir etkiye sahip olduğu söylenebilir. Sporcularda ahlaki ve etik kurallara uygun davranışlar arttıkça güdülenme duygusunu olumlu yönde etkileyecektir. Ahlaki tutumların sosyal davranış üzerindeki olumlu etkisi, spor müsabakaları sırasında adilce kazanmak için birçok olumsuzluğun önüne geçeceği, sahalarında meydana gelebilecek olumsuzluklara karşı önleyici etkiye sahip olabileceği söylenebilir (Baykara, 2022). Ahlaki duygularla güdülenen sporcular yaptıkları spordan keyif alacak, olumlu duyguların etkisiyle şiddet, aldatma gibi ahlak dışı davranışlara yönelmeyecektir. Ahlaki davranış gösteren sporcular takım arkadaşları, rakip ve taraftarlara da olumlu örnek olacaktır. Ahlaki karar alma süreçlerinin sporcuların psikolojik sağlığı ve performansı üzerindeki etkileri analiz edilebilir. Etik davranışların sporcuların stres seviyelerini azalttığı ve performanslarını artırdığı sonucuna varılabilir.

5.2. Öneriler

Sporcularda ahlaki karar alma tutumu ile güdülenme arasındaki ilişkinin incelendiği araştırmaya ait bulgular çerçevesinde aşağıda bazı öneriler sunulmuştur.

5.2.1. Araştırma sonucuna dayalı öneriler

- Sporcular için düzenli olarak ahlaki ve etik değerleri vurgulayan eğitim programları düzenlenmelidir. Bu programlar, sporcuların doğru kararlar alma süreçlerini anlamalarını ve uygulamalarını teşvik etmelidir.
- Spor kategorisine göre bireysel spor yapanların takım sporu yapan sporculara göre ahlaki karar alma tutumlarını daha fazla önemsedikleri görülmüştür. Takım sporlarındaki düşük ahlaki karar alma tutumlarının nedenleri araştırılabilir.
- Antrenörler, sporcuların içsel motivasyonlarını artırmak için etik davranışların önemini vurgulayan motivasyon teknikleri kullanılmalıdır. Takım içinde olumlu ahlaki davranışları ödüllendiren sistemler oluşturulmalıdır.
- Antrenörler, ahlaki karar alma süreçlerinin ve etik davranışların sporcular üzerindeki etkilerini anlamaları için eğitilmelidir. Antrenörlerin etik liderlik becerilerini geliştirmeleri teşvik edilmelidir.
- Sporcuların ahlaki karar alma süreçlerini desteklemek ve motivasyonlarını artırmak için spor psikologlarından yardım alınmalıdır. Sporculara, stres yönetimi ve etik kararlar alma konularında rehberlik sağlanmalıdır.
- Spor organizasyonları ve federasyonlar, etik ve ahlaki değerleri teşvik eden politikalar geliştirmelidir. Bu politikalar, sporcuların ahlaki gelişimlerini ve motivasyonlarını destekleyecek şekilde tasarlanmalıdır.
- Sporcuların toplumda rol model olarak görülmesi nedeniyle, toplumda etik ve ahlaki değerlerin önemi vurgulanmalıdır. Spor camiası ve medya, sporcuların etik davranışlarını ön plana çıkararak toplumsal farkındalığı artırmalıdır.

5.2.2. İleride yapılacak araştırmalara yönelik öneriler

- Ahlaki karar alma tutumu ve güdülenme arasındaki ilişkinin incelendiği araştırma Kocaeli ilini kapsayacak şekilde yapılmıştır. Yapılacak benzer araştırmalar daha büyük örneklem gurubu ve farklı illeri de kapsayacak şekilde yapılabilir.
- Ahlaki karar alma tutumu ve güdülenme arasındaki ilişkiyi incelemeye yönelik farklı demografik (spor branşı, eğitim durumu, vb.) değişkenler kullanılabilir.
- Bu araştırmada nicel araştırma teknikleri kullanılmıştır. Yapılacak yeni araştırmalarda nitel ve nicel araştırma teknikleri beraber kullanılabilir.

KAYNAKLAR

- Abanoz, S. (2008). *6-12 yaş arası çocukların dini ve ahlaki gelişimlerinde anne babaların rolü:İzmir ve Sakarya örneği*, (Yüksek Lisans Tezi), Sakarya Üniversitesi, Sakarya.
- Adler, A. (1996). The structure of neurosis. *Individual Psychology:The Journal of Adlerian Theory, Research & Practice*, 52(4).
- Akbuğa, T. (2018). *Ortaöğretimde okul takımlarında oynayan öğrencilerin ahlaki karar alma tutumlarının araştırılması*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İnönü Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Malatya.
- Akman, K., & Can, H. C. (2019). Oryantiring Sporu Yapan Lise Öğrencilerinin Sporda Güdülenme Düzeylerinin Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi. *İnönü Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 6(3), 12-21.
- Akoğuz Yazıcı, N., & Maçça, E. (2021), Üniversite Personelinin Sporda Güdülenme Düzeylerinin Araştırılması: Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Örneği, *Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 6(4), 329-342.
- Altın, M. ve Özsarı, A. (2017). Sporcu Eğitim Merkezlerinde Yatılı Olarak Eğitim Gören Sporcuların Ahlaki Karar Alma Tutumları. *Uluslararası Kültürel ve Sosyal Araştırmalar Dergisi (UKSAD)*, 3 (1), 133-145
- Anshel, M. H. (2006). Cognitive and behavioral strategies in stress and anxiety management in sports. *Handbook of research in applied sport and exercise psychology: International perspectives*, 201-217.
- Arıburun, B., & Aşçı, H. (2005). Amerikan futbolu oyuncularında hedef yönelimi ve algılanan güdüsel iklim. *Sportmetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 3(3), 111-114.
- Arıcı, H., (1999). *Öğretmen ve öğrenciler için okullarda beden eğitimi*. Bağırhan Yayınevi, 2. Baskı, Ankara, s.13
- Arslan, S. (2016). Çeviri etkinliğinde çeviri etiğinin önemi ve etik sorunların felsefe temelinde yeniden değerlendirilmesi. *Sosyal ve Kültürel Araştırmalar Dergisi (SKAD)*, 2(3), 211-225.
- Arslan, A. (2007). *Felsefeye Giriş*. Adres Yayınları. Ankara.
- Atalay, A. (2016). Türkiye'de üniversitelerde eğitim gören öğrenci-sporcuların okul karar alma tutumları. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 4 (31), 53-66.

- Aydın, İ. (2012). *Yönetmel, mesleki ve örgütsel etik*. Ankara: Pegem Akademi.
- Aydın, M. Z. (2003). Ailede ahlak eğitimi. *Cumhuriyet Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*. 7(2), 125-158.
- Aydın, M. Z. (2003). *Ahlak Öğretiminde Örnek Olay İncelemesi Yöntemi*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Aydın, M. S. (1991). *Tanrı-Ahlâk İlişkisi*. TDV Yayınları.
- Balçıkanlı, G. S. (2017). Yarışma sporlarının ahlaksal amacı. *Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi*. 8(1), 47-50.
- Bandura, A. (2000). *Self-Efficacy: The exercise of control*. New York: W. H. Freeman and Company. 54-67.
- Başal, H. A. (2019). *Gelişim ve psikoloji*. (7.Baskı), İstanbul: Beta Yayınları.
- Başaran, İ.E. (1992). *Örgütsel Davranış Yönetimi*. Ankara: Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları, 11.
- Başer E, (1998). *Uygulamalı Spor Psikolojisi*. Bağırhan Yayinevi. 3.Baskı. 186-188, Ankara.
- Başgil, A. F. (1998), *Din ve Laiklik*, İstanbul: Kubbealtı Neşriyatı.
- Baykara, S. (2022). *Sporda ahlaki karar alma tutumu ile olumlu sosyal davranış arasındaki ilişki*, (Yüksek Lisans Tezi), Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Sakarya.
- Binbaşoğlu, C. (1975). *Eğitim Psikolojisi*. Ankara, 3.baskı.
- Boldunion, (2021, 10 Haziran). *Sporda Etik*. <https://www.boldunion.com>
- Bompa, T.O. (1998). *Antrenman Kuramı ve Yönetimi*. (Çeviren: İ. Keskin, A. B. Tuner). Ankara: Bağırhan Yayinevi.
- Böyükelhan, E., Özdilek, Ç., Kaya, T., & Öztürk, Y. M. (2019). Bazı Değişkenlere Göre Öğrenci Sporcuların Ahlaki Karar Alma Tutumlarının İncelenmesi. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 17(4), 172-180.
- Bucher, C. A., Wuest, D. A. (1987). *Foundation of physical education and sport*, Santa clara: Times Mirror Mosby College Publishing.
- Canakay, E. U. (2006). Müzik teorisi dersine ilişkin tutum ölçeği geliştirme, *Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu Bildirisi*, 26-28.
- Cengiz, M. S. (2017). *Aikido antrenörleri ile diğer savaş sanatları antrenörlerinin, duygusal zeka, sürekli öfke ve sporda güdülenme açılarından incelenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans tezi), İstanbul Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

- Cesur, S. (2003). *Çocuk ve ergenlerde ahlak gelişimi ve eğitimi, çocuk, ergen anne ve baba*. Çantay Kitabevi, İstanbul.
- Cevizci, A. (2002). *Etiğe Giriş*. İstanbul:Paradigma Yayınları, 6-8.
- Charles A. Bucher ve Deborah A. Wuest. (1999). *Foundations of Physical Education Exercise and Sport* (s. 2 2). McGraw Hill Companies, Newyork.
- Coulomb-Cabagno, G. ve Rascle, O. (2006). Team sports players' observed aggression as a function of gender, competitive level, and sport type. *Journal of Applied Social Psychology*. 36(8), 1980-2000.
- Corey, G. (2008). *Psikolojik Danışma Kuram ve Uygulamaları*. Çeviren: T. Ergene, Ankara Mentis Yay.
- Cüceloğlu D. (1987). *İnsan ve Davranışı: Psikolojinin Temel Kavramları*. Remzi Kitabevi, İstanbul.
- Cüceloğlu, D. (1996). *İyi düşün doğru karar ver*. Sistem Yayıncılık, İstanbul.
- Cüceloğlu, D. (2014), *İnsan ve Davranışı Psikolojinin Temel Kavramları*. Remzi Kitabevi, İstanbul, 476.
- Çiftci Tongo, G. (2020). *Sporda değerler, hedef yönelimleri ve ahlaki karar alma tutumlarının incelenmesi*. (Yüksek lisans tezi). Akdeniz Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Antalya.
- Çileli, M. (1986). *Ahlak psikolojisi ve eğitimi*. V Yayınları, Ankara.
- Çitemel, N. (2010). *Lisansüstü öğrencilerin ahlaki yargı yetenekleri ile psikolojik belirtileri arasındaki ilişkinin incelenmesi*, (Yüksek Lisans Tezi), Sakarya Üniversitesi, Sakarya.
- Çöllü, E. F., Öztürk, Y. E. (2006). Örgütlerde inançlar-tutumlar tutumların ölçüm yöntemleri ve uygulama örnekleri bu yöntemlerin değerlendirilmesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi*, 9(1-2), 373-404, Konya.
- Dalkıran O., Aslan, C. S. (2016). Üniversiteli sporcuların spora güdülenme nedenlerinin incelenmesi. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(17), 424-432.
- Deci EL, Vallerand RJ, Pelletier LG, Ryan RM. (1991), Motivation and education: The self-determination perspective, *The Educational Psychologist*, s.26: 325-346.
- Demir Ö., Acar, M. (1997). *Sosyal Bilimler Sözlüğü*. Vadi Yay, Ankara.
- Demir, Ş. (2020). *Elit düzey boksörlerin spor güdülenme, saldırganlık ve öfke düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Bartın Üniversitesi. Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Bartın.
- Doğan, O. (2004). *Spor Psikolojisi Ders Kitabı*. Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Yayınları.
- Doğru, M. (2019). *Spor yapan ve yapmayan ortaokul öğrencilerinin benlik algısının ahlaki karar alma tutumlarına etkisinin incelenmesi* (Yüksek lisans tezi). Balıkesir Üniversitesi. Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Balıkesir.

- Dolaşır, S. (2006). *Antrenörlük etiği ve ilkeleri*. Gazi Kitabevi, Ankara.
- Eldeleklioğlu, J. (1999). Karar stratejileri ile ana-baba tutumları arasında ilişki. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 2(11), 7-13.
- Erdem, H. (2013). *Ahlak felsefesi*. Konya: Hüer Yayınları, s.30-34
- Erdem, M. (2008). *Amerikan futbolu sporcularının sporda güdülenme ölçeğinin geliştirilmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Erkal, M., (1982). *Sosyolojik Açından Spor*. Ankara.
- Eroğlu, Ö. (2013). *Davranış bilimleri*. Eğitim Yayınevi, Konya.
- Esentürk, O. K. (2014). *Lise düzeyinde öğrenim gören ve okullar arası spor müsabakalarına katılan sporcu öğrencilerin güdülenme ve saldırganlık düzeylerinin incelenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Geen, R. G. (1995). *Human motivation: A social psychological approach*. Thomson Brooks.
- George, D. ve Mallery, M. (2010). *SPSS for Windows step by step: A simple guide and reference*, 17.0 update (10th. Ed.). Boston: Pearson.
- Gümüş K. A., (2018). *Ortaokul Öğrencilerinin Başarı Yönelimleri ile İngilizceye Yönelik Tutumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*, (Yüksek Lisans Tezi) Kırıkkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırıkkale.
- Gültekin, C. (2023). *Okul öncesi dönem çocuklarının değer düzeyleri ile ebeveyn tutumları ve ebeveynlerin ahlaki benlikleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*, (Yüksek Lisans Tezi), Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Gümüşay, M. (2022). *Kick Boks Sporcuları ile Rekreatif Olarak Kick Boks Sporunu Yapan Bireylerin Sporda Güdülenme ve Egzersiz Bağımlılık Düzeylerinin İncelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi), Mersin Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Mersin.
- Gündüz, M. (2010). *Ahlak sosyolojisi*. (Yenilenmiş 2. Baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Güngör, Erol (1995). *Ahlâk Psikolojisi ve Sosyal Ahlâk*. Ötüken Yay., İstanbul 1995.
- Güner, S. (2002). *Avukatlık Meslek Etiği*. Ankara Barosu Dergisi, 2: 21-31.
- Gürpınar B. (2014). Sporcu ortaokul ve lise öğrencilerinin spora ait değişkenler açısından ahlaki karar alma tutumları. *Eğitim ve Bilim*, 39 (176): 413-424.
- Gürpınar, B. (2009). *Basketbol ve futbol hakemlerinin karşılaştıkları sportmenlik dışı davranışlar ve bu davranışların çeşitli değişkenler açısından incelenmesi*, (Doktora tezi). Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Gürpınar, B. (2014). Altyapı sporlarında ahlaki karar alma tutumları ölçeğinin Türk kültürüne uyarlanması: Bir Türk örneğinde geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 39(176), 405-412.

- Hergüner, G., Bar, M. ve Yaman, M.S. (2016). Beden eğitimi ve spor etkinliklerine katılan ortaokul öğrencilerinin aile, okul yöneticileri ve öğretmenlerden beklentilerinin belirlenmesi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 13(1): 155-168.
- Homer, P. M., & Kahle, L. R. (1988). A structural equation test of the value-attitude-behavior hierarchy. *Journal of Personality and social Psychology*, 54(4), 638.
- İmamoğlu M., Kaya, M. (2019). *Kadın futbolcularda antrenmanın algılanan stres, sporda güdülenme, sürekli öfke ve öfke tarzı düzeylerine etkisi* (Yüksek Lisans Tezi). Hitit Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Çorum.
- Kabaday, A, Aladağ, K. (2010). Farklı ilköğretim kurumlarına devam eden öğrencilerin ahlaki gelişimlerinin çeşitli değişkenler açısından değerlendirilmesi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 7(1): 878-98.
- Kanbur, H. (2021). *Kişisel ahlak ve kurum ahlakının muhasebecilerin ahlaki karar almalarındaki rolü*, (Yüksek Lisans Tezi). Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Osmaniye.
- Kangalgil, M., Temel, A., Emre, T., İnan, T. (2023). Altyapı Sporcularının Ahlaki Karar Alma ve Ahlaktan Uzaklaşma Tutumlarının İncelenmesi. *Gençlik Araştırmaları Dergisi*, 11(29), 14-29.
- Karagöz, H. (2017). *SPSS ve AMOS uygulamalı nitel-nicel-karma bilimsel araştırma yöntemleri ve yayın etiği* (1. Baskı). Nobel Kitabevi, İstanbul.
- Karasar, N. (2018). Bilimsel araştırma yöntemleri: Kavramlar, ilkeler ve teknikler, (32.Baskı). *Nobel Yayın Dağıtım*, Ankara.
- Kavussanu, M. (2008). Moral behaviour in sport: A critical review of the literature. *International Review of Sport and Exercise Psychology*, 1(2), 124-138.
- Kaya, M. (1997). *Kişilik Özelliklerinin Ahlâki Yargı Üzerinde Etkisi*. D.E.D. s.187.
- Kayır, B. (2019). *Antrenörlerin meslek etiği davranışlarına ilişkin antrenör ve sporcu görüşleri* (Yüksek lisans tezi). Ankara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Kazak, Z. (2004). Sporda Güdülenme Ölçeği-SGÖ-"nin Türk sporcuları için güvenilirlik ve geçerlik çalışması. *Spor Bilimleri Dergisi*, 15(4), 191-206.
- Kesgin, A. (2009). *Etik Üstüne*. Dini Araştırmalar Dergisi, 12(35), 143-160.
- Kırel, Ç. (2000). Örgütlerde Etik, Ahlak ve Sosyal Sorumluluk Kavramına Kültürel Yaklaşımlar. *Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 16(1): 231-248.
- Kline, E. (2016). *A Study of Differences in Sport Motivation in NCAA Division III Track and Field Athletes Examining Gender, Race, and Academic Classification*.
- Koç, Ş. (1994). *Spor Psikolojisine Giriş*. Saray Tıp Kitabevleri, İzmir.
- Koçak, F. (2020, 16 Mayıs). *Sporda Etik Dışı Davranışlar*. www.ankara.edu.com.tr.
- Konter E, (1995). *Sporda Motivasyon*. Saray Tıp Kitapevi, 27, İzmir.
- Köylü, M. (2003). Çocukluk dönemi ahlaki gelişimi. *Din Eğitimi Araştırmaları Dergisi*, Sayı:12.

- Kurt, Ü., (2003). *Karar Verme Sürecinde Yöneticilerin Kişilik Yapılarının Etkileri*,. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Başkent Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Lee, M. J., Whitehead, J. ve Ntoumanis, N. (2007). Development of the attitudes to moral decisionmaking in youth sport questionnaire (AMDYSQ). *Psychology of Sport and Exercise*, 8(3), 369-392.
- Leveaux, R. R. (2010). Facilitating referee's decision making in sport via the application of technology. *Communications of the IBIMA*.
- Malone, Y. (2002). Social cognitive theory and choice theory: A compatibility analysis. *International Journal of Reality Therapy*, 22(1), 10-13.
- Mandacı, G. (2007). *Makyavelist Tutumların Etik Algısı ve Demografik Faktörler Açısından Değerlendirilmesi: Bankacılık Sektöründe Bir Araştırma*, (Yüksek Lisans Tezi), Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Mann, L., Hormoni, R., Power, C. (1989), Adolescent York: Grune and Stratton Inc. decision making: the development of competence, *Journal of Adolescence*. 12, 265 -78.
- Mavi, S. ve Tuncel, S. D. (2012). Sporcuların 'sporda hoşgörü' kavramına ilişkin algıları. *Sportmetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, (4), 125-129.
- MEB, (2011). *Ahlak Gelişimi*. s.14.
- Mirzeoğlu, N. (2018, 16 Mayıs). *Voleybolda Etik Kodlar*. <https://www.tvf.org.com.tr>
- Nuttall, J. (1997). *Ahlak Üzerine Tartışmalar: Etiğe Giriş*. (Çeviren: Abdullah Yılmaz). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Obuz, Ü. (2009). *Beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümü öğrencilerinin öğretmenlik mesleğiyle ilgili etik olmayan davranışlara ilişkin görüşleri*,(Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Çukurova Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Adana.
- Öğülmüş, S. (2002). Güdüleme (motivasyon) kuramları. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi. *Eğitim Araştırma Uygulama Merkezi Yayınları*, 92, 93-95, Ankara.
- Özaslan, R. B. (2019). *Takım ve ferdi sporcuların güdülenme düzeylerinin incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi), Gaziantep Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Gaziantep.
- Özbek, O., Nalbant, U. (2021). Investigation of athlete high school students' moral decision-making attitudes in terms of sport variables. *Baltic Journal of Health and Physical Activity*, 13(5), 6.
- Özdemir, M. Ç. (2003). *Öğretmenlik mesleğine giriş*. Çeviri: Atayman V, Sezer G.). Asil Yayın Dağıtım. Ankara.
- Öztürk, A., Akbaba, A. (2010). *Eğitim psikolojisi*. Anı Yayıncılık. Ankara.
- Pehlivan, M., Tiryaki, K., Kurtipek, S. ve Sönmezoglu, U. (2017). Üniversiteler arası güreş müsabakalarına katılan sporcuların sporda güdülenme düzeylerinin incelenmesi. *Atatürk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*. 19(4), 71-78.

- Pekdoğan, S. (2015). Karar verme stilleri araştırmaları: 2009-2013 yılları arasındaki yüksek lisans tezlerinin incelenmesi. *International Journal of Social Science*, 34, 321-331.
- Pieper A. (1999). *Etiğe Giriş*, İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Ryan, R. M., Chirkov, V. I., Little, T. D., Sheldon, K. M., Timoshina, E. and Deci, E. L. (1999). The American dream in Russia: Extrinsic aspirations and well-being in two cultures, *Personality and Social Psychology Bulletin*, 25, 1509-1524.
- Sayan, İ. Ö. (2020). Etik ve Kamu Etiği: Eleştirel Bir Bakış. *Sosyal ve Beşeri Bilimleri Dergisi*, 12, 147-174.
- Selçuk, Z. (2007). *Eğitim Psikolojisi*. Nobel Yay, 14.baskı, Ankara.
- Senemoğlu, N. (2012). *Gelişim, Öğrenme ve Öğretim*. 22.Basım, PEGEM Akademi Yayınları. p:60-65, Ankara.
- Senemoğlu, N. (2003). *Gelişim, öğrenme ve öğretim: kuramdan uygulamaya*. (8.Baskı), Gazi Kitapevi, Ankara.
- Sevilmiş, A., şirin, E. F., Ocak, U.C. (2021). Sporcuların ahlaki karar alma tutumlarının sportmenlik yönelim boyutları açısından incelenmesi. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 23(1), 1-13.
- Sevinç, M. (2009). *Erken çocukluk gelişimi ve eğitiminde oyun*. Morpa, İstanbul.
- Shields, D. L., Bredemeier, B. L. (2011). Coaching for Civic Character. *Journal of Research in Character Education*, 9(1), 25-33.
- Sivrikaya, M., Sivrikaya, A. (2020). Gelişim ligi futbolcularının ahlaki karar alma tutumlarının incelenmesi. İnönü Üniversitesi, *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 7(2), 26-45.
- Solakumur, A. (2021). *Sporda yabancılaşmanın sporcu davranışlarına etkisinde ahlaki karar alma ve ahlaki çözümlene eğilimlerinin rolü* (Doktora tezi), Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Bolu.
- Soyer, F., Can, Y., Güven, H., Hergüner, G., Bayansalduz., M., Tetik, B. (2010). Sporculardaki başarı motivasyonu ile takım birlikteliği arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 7(1), 225-239.
- şengün, M. (2007). Ahlaki gelişimin psiko-sosyal dinamikleri. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*. 23(23), 201-221.
- şengün, M. (2008). *Lise öğrencilerinin ahlaki olgunluk düzeylerinin bazı kişisel değişkenler açısından incelenmesi* (Doktora Tezi). On Dokuz Mayıs Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun.
- şirin, E. F. ve Hamamioğlu, Ö. (2007). Uzak doğu spor branşlarındaki (taekwondo, karate, judo) sporcu gençlerin spora katılım motivasyonlarının belirlenmesi. *Gazi Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 12(2), 29-42.
- Tanrıverdi, H. (2012). Spor ahlakı ve Ğiddet. *The Journal of Academic Social Science Studies. Publication of Association Esprit. Société et Rencontre Strasbourg/FRANCE*, 5(8), 1071-1093.

- Temizkan, M., Sallabaş, M. E. (2009). Öğretmen adaylarının okuma ve yazmaya yönelik tutumlarının karşılaştırılması, *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(27), 155-176.
- Tanyol, C. (1970). *Sosyolojik açıdan din ahlâk lâiklik ve politika üzerine diyaloglar*. Okat Yayınevi, İstanbul.
- Taş, Z. (2020). *Sporcuların spor faaliyetlerinde İslam dininin etkisi*, (Doktora Tezi), Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Sakarya.
- TDK. (2022, 19 Mayıs). Spor Tanımı. <https://www.sozluk.gov.tr>.
- TDK. (2024). Hileyi Benimsemek Tanımı. <https://www.sozluk.gov.tr>.
- Tiryaki, Ş. (2000). *Spor Psikolojisi: Kavramlar, Kuramlar ve Uygulama*. Eylül Kitap ve Yayınevi. Ankara.
- Toprak S, (2019). *Rekreatif ve Rekabetçi Olarak Spor Yapan Genç Sporcuların Değer Tiplerinin ve Değer Sistemlerinin Belirlenmesi*, (Yüksek Lisans Tezi), Akdeniz Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antalya.
- Tuncer, D., Ayhan, D. Y., Varoğlu, D. B. (2009). *Genel işletmecilik bilgileri*. 3. Baskı, Siyasal Yayınevi. Ankara.
- Turiel, E. (2008). *The Development of Morality*. W. Damon, & R. Lerner içinde, *Child and Adolescent Development An Advanced Course* (s. 473-514). New Jersey: John Wiley.
- Türksoy, A., Güvendi, B., Şahin, M., Korkmaz, M. (2016). Güreş yıldız milli takım sporcularının öz yeterlik, başarı algısı ve güdülenme düzeylerinin belirlenmesi. *International Refereed Academic Journal of Sports, Health and Medical Sciences October-November-December, Autumn Winter*.
- Vallerand RJ, Deci EL, Ryan RM. (1987). Intrinsic Motivation in Sport. In Pandolf K (Ed.). *Exercise and Sport Science Reviews*, New York: Macmillan,; 389-425.
- Williams, K. (2017). Using social learning theory to engage adults through extension education. *NACTA Journal*, 61(3), 263-264.
- Wu, X. (2003), Intrinsic motivation and young language learners: The impact of the classroom environment, *System*, 31(4), 501-517.
- Yapan, H. T. (1992). *Beden Eğitimi Dersinde Ahlaki Eğitim*, (Yüksek Lisans Tezi), Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Yetiş, Ü., Servi, T., Karabağ, B. (2019). Fitness merkezlerinde egzersiz yapan bireylerin spora güdülenme düzeylerinin belirlenmesi Adıyaman ili örneği, *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 13(1), 18-27.
- Yıldırım, P. (2017). *Ortaokul öğrencilerinin yaptıkları spor branşlarına göre spora güdülenme düzeylerinin karşılaştırılması* (Yüksek Lisans Tezi). Balıkesir Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Balıkesir.
- Yıldız, Y., Yıldız, K., Tutucu, B. (2019). Genç sporcuların ahlaki karar alma tutumlarının araştırılması. 2. *Uluslararası Rekreasyon ve Spor Yönetimi Kongresi*, 104.

- Yiğit, A. Y. (2011). *Orta öğretimde okullar arası spor müsabakalarına katılan öğrencilerin güdülenmişlik düzeyleri* (Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Zengin, Z, S. (2016). *İslamda ahlak ve etik: Kavramsal ve kuramsal tartışmalar seminerleri-2*, Ulisa Yayıncılık: YBÜ.
- Zorba, E. (2012). *Herkes için yaşam boyu spor*. Neyir Yayınları, Ankara.

EKLER

EK-A Kullanılan Ölçme Araçları

Değerli sporcu; Bu araştırma altyapı sporcuları üzerinde gerçekleştirilmektedir. Araştırmada “**Sporcularda Ahlakî Karar Alma Tutumu İle Güdülenme Arasındaki İlişki**” ele alınacaktır. Kıymetli zamanınızdan ayıracağınız bu değerli vakit bizim için son derece önemlidir. İlgi ve alakanız için çok teşekkür ederim.

Abdul Selim KOÇLU
Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü
Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Anabilim Dalı

Araştırma hakkında bilgilendirmeleri okudum ve araştırmaya gönüllü olarak katılmayı onaylıyorum.

Araştırma anketimi velimin gözetiminde doldurdum.

DEMOGRAFİK BİLGİLER

Cinsiyetiniz ?	Erkek ☐	Kadın ☐
Yaşınız ?	
Kaç yıldır spor yapıyorsunuz?	1-3 yıl ☐	4-6 yıl ☐
	7-9 yıl ☐	10 yıl ve üzeri ☐
Spor kategoriniz?	Bireysel Sporlar ☐	
	Takım Sporları ☐	

Aşağıdaki listede gençlerin sporu nasıl yaptıklarıyla ilgili ifadeler yer almaktadır. Lütfen aşağıdaki her ifade için yaptığınız sporla ilgili olarak sizi en iyi anlatan yalnız bir yeri X ile işaretleyiniz ve lütfen boş bırakmayınız. Soruların doğru ya da yanlış cevabı yoktur.

ALTYAPI SPORLARINDA AHLAKİ KARAR ALMA TUTUMLARI ÖLÇEĞİ		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1	Kazanmama yardımcı olacağımı düşünürsem hile yaparım					
2	Bazen rakibin düzenini bozmak için zaman harcarım					
3	Bazen kaybetmek önemli değildir çünkü hayatta her şeyi kazanamazsınız					
4	Rakibin psikolojisini bozmak kurallara aykırı olmadığı için yapılabilir bir şeydir					
5	Diğer insanlar hile yapıyorsa ben de yapabilirim					
6	Bazen rakibimi tahrik etmeye çalışırım					
7	Kazanmak ve kaybetmek hayatın bir parçasıdır					
8	Eğer kimse fark etmeyecekse hile yapılabilir					
9	Hak ederek kazanmak, haksızca kazanmaktan daha iyi hissettirir					

SPORDA GÜDELENME ÖLÇEĞİ

Aşağıda sizin niçin spor yaptığınızı ve spor yapmayı neden sürdürdüğünüz ile ilgili ifadeler verilmiştir. Bu ifadeler 1 ile 7 arasında derecelendirilmektedir. "1" ifadesi size hiç uygun olmadığını; "4" durumun size orta derecede uygun olduğunu; "7" ise bütünüyle uygun olduğunu ifade etmektedir. Kendi durumunuzu her iki uçtaki (1-7). Ya da ortadaki rakamla (4) belirleyebileceğiniz gibi bu uçlardan herhangi birine yakın başka bir rakamı da işaretleyerek belirleyebilirsiniz. Burada doğru ya da yanlış yanıt bulunmamaktadır. Bu çalışmanın amacına ulaşabilmesi için yanıtlarınızın içinizden geldiği gibi ve dürüst olması önem taşımaktadır.

Neden spor yapıyorsunuz?		Hiç Uymuyor		Kısmen Uyuyor			Tamamen Uyuyor	
1	Spor ortamında heyecan verici deneyimleri yaşamak haz verdiği için.	1	2	3	4	5	6	7
2	Uğraştığım spor dalı ile ilgili daha fazla şey bilmek haz verdiği için.	1	2	3	4	5	6	7
3	Daha önce spor yapmam için iyi nedenlerim vardı, fakat şimdi spor yapmaya devam edip etmemem konusunda kendime soruyorum.	1	2	3	4	5	6	7
4	Yeni antrenman tekniklerini keşfetmek haz verdiği için.	1	2	3	4	5	6	7
5	Niçin spor yaptığımı bilmiyorum; uğraşmış olduğum spor dalını başarmakta yeteneksiz olduğum kanısındayım.	1	2	3	4	5	6	7
6	Tandığım insanlar tarafından saygı görmeme neden olduğu için.	1	2	3	4	5	6	7
7	Bana göre; insanlarla tanışmanın en iyi yollarından biri olduğu için.	1	2	3	4	5	6	7
8	Bazı zor antrenman tekniklerinde ustalaşırken haz aldığım için.	1	2	3	4	5	6	7
9	Eğer formda olmak isteniyorsa spor yapmak kesinlikle gerekli olduğu için.	1	2	3	4	5	6	7
10	Sporcu olmanın verdiği prestij için.	1	2	3	4	5	6	7
11	Diğer yönlerimi geliştirmede seçtiğim en iyi yollardan biri olduğu için.	1	2	3	4	5	6	7
12	Sportif becerilerde zayıf bulduğum bazı yönlerimi geliştirirken haz aldığım için.	1	2	3	4	5	6	7
13	Bir fiziksel aktiviteye katıldığımda heyecan hissettiğim için.	1	2	3	4	5	6	7
14	Kendimi iyi hissedebilmem için spor yapmam gerekli.	1	2	3	4	5	6	7
15	Sportif yeteneklerimi mükemmelleştirirken haz aldığım için.	1	2	3	4	5	6	7
16	Çevremdeki insanların formda olmanın önemli olduğunu düşündükleri için.	1	2	3	4	5	6	7
17	Yaşamımın diğer alanlarında bana faydalı olabilecek pek çok şeyi öğrenmenin iyi bir yolu olduğu için.	1	2	3	4	5	6	7
18	Sevdiğim sporu yaparken yoğun duygular hissettiğim için	1	2	3	4	5	6	7
19	Artık niçin spor yaptığımı net değil, sporda yerim olduğunu gerçekten düşünmüyorum.	1	2	3	4	5	6	7
20	Bazı zor becerileri gerçekleştirenken haz aldığım için.	1	2	3	4	5	6	7
21	Spor için zaman ayırmazsam kendimi kötü hissedeceğim için.	1	2	3	4	5	6	7
22	Uğraşmış olduğum spor dalında ne kadar iyi olduğumu diğerlerine göstermek için.	1	2	3	4	5	6	7
23	Daha önce denemediğim antrenman tekniklerini öğrenirken haz aldığım için.	1	2	3	4	5	6	7
24	Arkadaşlarımla iyi ilişkilerimi sürdürebilmenin en iyi yollarından biri olduğu için.	1	2	3	4	5	6	7
25	Fiziksel aktiviteye tamamiyle dalgın gitme hissinden hoşlandığım için	1	2	3	4	5	6	7
26	Düzenli olarak spor yapmam gerektiği için	1	2	3	4	5	6	7
27	Performansı geliştirecek yeni yöntemler keşfetmek haz verdiği için.	1	2	3	4	5	6	7
28	Sık sık kendime niçin spor yaptığımı soruyorum da, sporda kendim için belirlediğim hedeflere ulaşmış görünmüyorum.	1	2	3	4	5	6	7

EK-B Etik Kurul İzni

02.03.2023
EYK 186-1

SAKARYA UYGULAMALI BİLİMLER ÜNİVERSİTESİ, LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ YÖNETİM KURULU KARAR TUTANAĞI

TOPLANTI NO : 186 YER : Enstitü Toplantı Salonu
TOPLANTI TARİHİ : 02/03/2023 SAAT : 15:00 – 16:00

TOPLANTIYA KATILANLAR

Prof. Dr. Fatih ÇALIŞKAN
Doç. Dr. Halil ARSLAN
Dr. Öğr. Üyesi Ömer YAZICI
Prof. Dr. Durmuş KARAYEL
Prof. Dr. Nevzat MİRZEOĞLU
Prof. Dr. Salim ASLANLAR
Prof. Dr. Burhanettin ZENGİN (Gözlemci)

TOPLANTIYA KATILMAYANLAR

Enstitü Müdürü Prof. Dr. Fatih ÇALIŞKAN başkanlığında toplanan Enstitü Yönetim Kurulumuz' da aşağıdaki hususlar görüşülerek karara bağlanmıştır;

01. Enstitümüz Anabilim Dallarında öğrenim görmekte olan Lisansüstü öğrencilerinin tez öneri formları okundu.

- ✓ Yapılan inceleme ve görüşmeler neticesinde; danışmanlarının da uygun görüşü göz önünde bulundurularak SUBÜ Lisansüstü Eğitim Öğretim Yönetmeliği Madde 25 (1) uyarınca Tez konularının aşağıdaki şekliyle kabulüne ve tez konusu değişikliklerinde SUBÜ Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği 25 (3) maddesinin uygulanmasına oy birliği ile karar verildi.

Öğrencinin Adı Soyadı	Bölümü	Danışmanı	Tez Öneri / Tez Konusu Değişikliği	Tez Konusu
Levent GÜNLÜ	İmalat Mühendisliği	Prof. Dr. Uğur ÖZSARAÇ	Tez Öneri	6000 Serisi Alüminyum Alaşımlarında Robotik MIG Kaynağı Uygulamaları ve Bağlantıların Karakterizasyonu
Emrah ÖZER	Makine Mühendisliği	Doç. Dr. Mehmet ÇALIŞKAN	Tez Öneri	Demiryolu Araçları Çarpışma Kutularının Sonlu Elemanlar Metodu Yardımıyla Tasarımı ve Optimizasyonu
Yusuf ARSLAN	Beden Eğitimi ve Spor Eğitimi	Prof. Dr. Dilşad MİRZEOĞLU	Tez Öneri	Öğretmen Adaylarının Görüşlerine Göre Beden Eğitimi ve Spor Eğitim Programının 21. Yüzyıl Becerilerini Kazandırma Düzeyinin İncelenmesi
Abdul Selim KOÇLU	Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği	Doç. Dr. Zeki TAŞ	Tez Öneri	Sporcularda Ahlaki Karar Alma Tutumu ile Güdülenme Arasındaki İlişki
İlkay Doğan SÖYLEMEZ	Rekreasyon	Dr. Öğr. Üyesi Gizem KARAKAŞ	Tez Öneri	Türkiye' de Binicilik Sporunu Yapan Sporcuların Biniciliğe Başlama Nedenleri ve Beklentileri
Mustafa VARDAR	Rekreasyon	Dr. Öğr. Üyesi Gizem KARAKAŞ	Tez Öneri	Öğrencilerin Beden Eğitimi Derslerine Katılımlarında Mizaç Tiplerinin Motivasyon Düzeyi ve Hedef Yönelimlerine Etkisi
Mustafa Fatih Yiğit ARMAN	Rekreasyon	Prof. Dr. Hasan Nedim ÇETİN	Tez Öneri	Türkiye Süper Ligi' nde Şampiyon Olmuş Kulüp Taraftarlarının Şiddet ve Holiganizm Eğilimlerinin Yeni Medyada İncelenmesi
Nazir METİN	Spor Yöneticiliği	Dr. Öğr. Üyesi Sevdâ ÇİFTÇİ	Tez Öneri	Spor İşletmesi Çalışanlarının Örgütsel Bağlılıklarının İş Performansına Etkisi
Mustafa Ömer GÜLER	Mekatronik Mühendisliği	Dr. Öğr. Üyesi Mühahit SOYASLAN	Tez Konusu Değişikliği	Torna Tezgahlarında Ayna ile Döner Tabla Hızını Senkronize Eden Bir Sistemin Tasarımı ve Gerçeklenmesi
Abdullah COŞGUN	Mekatronik Mühendisliği	Dr. Gr. Üyesi Mühahit SOYASLAN	Tez Öneri	MDF Paketleme Hattı Tasarımı ve Üretimi
Emre GÜRBÜZ	Mekatronik Mühendisliği	Dr. Öğr. Üyesi Mühahit SOYASLAN	Tez Öneri	Fermuar Kesme Makinesi Tasarımı ve Üretimi

02. Enstitümüz Anabilim Dallarında öğrenim görmekte olan Lisansüstü programları öğrencilerinin SUBÜ LEÖY Senato Esasları Madde 33 (1, 2 ve 3) bendi uyarınca (Sağlık -Mazeret -Askerlik nedeniyle) kayıt dondurma taleplerinin içerden dilekçeleri okundu.

- ✓ Yapılan inceleme ve görüşmeler neticesinde mazeretlerinin kabul edilir olduğu anlaşıldığından kayıt dondurma taleplerinin uygun olduğuna oybirliği ile karar verildi.

EK-C Anket İzin Belgesi

Bahri [redacted]
Bugün, 09:09

----- Forwarded message -----
Gönderen: Bahri Gürpınar <[redacted].tr>
Date: 25 Şub 2023 Cmt 14:47
Subject: RE: Altyapı Sporlarında Ahlaki Karar Alma Tutumları Ölçeği Kullanım İzni
To: Selim [redacted]

Sevgili Selim
Ölçeği kullanabilirsin. Çalışmalarında başarılar dilerim.

Galaxy cihazından gönderildi

----- Orijinal mesaj -----
Kimden: Selim [redacted]
Tarih: 25.02.2023 14:34 (GMT+03:00)
Alıcı: Bahri Gürpınar <[redacted].tr>
Konu: Altyapı Sporlarında Ahlaki Karar Alma Tutumları Ölçeği Kullanım İzni

Bahri Hocam Merhaba;
Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsünde eğitim görmekteyim. "Sporcularda Ahlaki Karar Alma Tutumu ile Güdülenme Arasındaki İlişki" isimli çalışmamda Altyapı Sporlarında Ahlaki Karar Alma Tutumları Ölçeğinizi izniniz olursa kullanmak istiyorum.
Saygılarımla.

Abdul Selim Koçlu

EK-D Anket İzin Dilekçeleri

DERİNCE GENÇLİK VE SPOR İLÇE MÜDÜRLÜĞÜ SPOR KULÜBÜ

Sayı: 1
Konu: Tez Hazırlama Anketi

04.03.2024

İlgi: 01.03.2024 sayılı yazınız.

Sayın Abdul Selim KOÇLU
Atalar Mahallesi Salim Caddesi Yelken Kulübü Karşısı No:2 Körfez/Kocaeli

İlgi tarihli yazınızdaki talebinize istinaden “ Sporcu Ahlaki Karar Alma Tutumu İle Güdüleme Arasındaki İlişki ” konulu çalışma anketinizi kulübümüzde uygulamanızda bir sakınca yoktur.

06/ 03/ 2024

KÖRFEZ GENÇLER BİRLİĞİ SPOR KULÜBÜ BAŞKANLIĞI

SAYI : 381
KONU : Tez Hazırlama Anketi

İlgi : 29.02.2024 sayılı yazınız.

Sayın Abdul Selim KOÇLU
Atalar Mah. Sahil Cad. Yelken Kulübü Karşısı no:2 Körfez/Kocaeli

İlgi sayılı talebinize İstinaden " **Sporcularda Ahlaki Karar Alma Tutumu ile Güdülenme Arasındaki İlişki**" konulu Çalışma Anketinizi Kulübümüzde uygulamanızda bir sakınca yoktur.

TEL :